

Ur pascha wifuschehsliga Augsta Keisara wehleschanu.

Rahjab Beesjis ar peesum
lilumeem malsâ:
Ar peesuhitishanu
ahseméen:
Par gadu 3 rbl. — lap.
,, $\frac{1}{2}$ gadu 1 rbl. 60 lap.
,, $\frac{1}{4}$ gadu 1 rbl. — lap.
Rigâ fanemot:
Par gadu 2 rbl. — lap.
,, $\frac{1}{2}$ gadu 1 rbl. — lap.
,, $\frac{1}{4}$ gadu 60 lap.
Ar peesuhitishanu
ahseméen:
Par gadu 3 rbl. 60 lap.
,, $\frac{1}{2}$ gadu 2 rbl. — lap.
,, $\frac{1}{4}$ gadu 1 rbl. — lap.

Mahias Meesis

Politiss un literariss laifraſts.

Mahjas Weesis isnahk weenreis uedelā, treshdeenās. — Ur Patru numuru isnahk literarisks peelikums un Patru mehnesi semkopibas peelikums.

Ídewiba! remhžitees fotografschann. (Stat. studinajumōs.)

(Slat. fludinajumōs.)

Walles bischop. beedriba.

Saatschi & Mangoubi tabakas fabrika.

Lehti! — Jaunatwehrtā — Lehti!	
apteeknu pretschju tirgotawa,	
Nigā, Daugavmala, Ministerejas eelā Nr. 1,	
Mästsal-eelas stuhi, jaunojā namā,	
peedahva:	
Kloralksi (balinamās sahles)	10 sap. mahrz.
Seepn sahles	10 "
Seepes	8½ "
Tehrkles (Hoffmana)	13 "
Boraksu	20 "
Wechcas fluminus	2 "
Wechcas soda	3 "
Seepn pultveri „Phönix“	12 "
Mastalinn	20 "
Ahdn smehru	15 "
Drahna krahfsas	8 "
Etiia ehteri	30 "
Sinepes	30 "
Kofa spiritu	35 "
Polituru	25 "
Laku	50-80 "

Saturs: Par semes iepaschuma teesību apstiprināšanai un tērpostnodakas nosīšanai. III. — „Debesīs debla” audienči. — Filipina jašas. — No eelfāmes: a) Waldības leetas. b) Baltijas notikumi. c) No zītām krievijas pusem. — No Rīgas. — Grammatu gads. — Leesleetu nobala: Leesleetu jautajumi un atbildes. — Rūgnezība. — No ahrsemem. — Wakejas iebastules. — Uhtrupes (torgi). — Tirkusinas. — Telegramas. — Daschadi ralsti: Trakuma sefīrga. (Beigas.) — Sīhumi.

Var semes ihpaschuma teesibu apstiprinaschann un krepostnoodatas nosihmi.

Raksta preefschejās datās, apslatot nelustama ihpa-
schuma peederuma teesību nodibinaschanu un apstiprina-
schanu, mairakskahrt nahjās runat par krepotinodatu un
vihisildam ieb īrehoštarahmatem. Tāpat arī sadissimā-

Dalchadi raksti.

Trakuma sehrga.

Pee ragu lopeem traumia sehrga wisbeeschal parahdas
tralojofchā weidā, bet retōs gadijumōs eestahjas ari rahmais
trakums. Trakt palikuschi ragu lopi isturas foti nemeerigi,
pastahwigi mauro sawadi aissmaluschā balss; ehstgriba, atgre-
moschana un peena doschana leelissi masinajusēs, rihschana
apgruhtinata, azu sible dauds platala, la parasti, azu glos-
ahda stipri eelsaisuse un apwaistoschanas labyre paleelinajusēs.
Sunus eeraugot wini paleef foti nitni, ftreen mawrodami
un hadidami teem wirfū, mihda ar lahjam un losch wifū,
los zelā gadas; us zilwekeem un us lopeem trali ragu lopi
naw tik nitni, bet tomehr ir gadijumi, la ari teem ftreen
wirfū, losdami un hadidami. Trauloschanas brihdī ragu
lopeem tek fleenas pa muti un winu (lopv) slateens ir
meschonigs. Wehders traileem lopeem pastahwigi „apturets“
un ja nu ari pehz ilgas mozischandas lops islahrnas, tad
sabkumā islahrnijumi ir zeeti, wehlak schlidri, glotaini un
osinaini. Telpās eslodsiti trakt lopi mehgina is tam if-
laustees, ftreen pret seenam pat ar tahdu spehlu, la ap-
lausēd few ragus un fazet tahdu troksni, la bresmigi winu
trauloschanas noслаustees. Trauloschanai rimstotees nowah-
guschee lopi gahschas gar semi, všen fleenas pa muti, teek
no krampyeem raustiti; pehz tam atkal pefitas trauloschana,
un tā tas turpinajas lihds samehr eestahjas wispahtrigs
nespehls, pakatejās dakās pamitschana un pehz 4—7 deenu
ilgas wahrgschanas lops leelās mokās nobeidsas. Pee u-
schlehrschanas (selzijam) atrodam weenigi zeturtd funga jeb

deesgan heeschi dsird scho un to par trepostgrahmatam, pa
trepostnodalu u. t. t. Mehginaeschou sche ihsumā aprahdi
trepostnodakas un, las tas galwenais, trepostgrahmatu ee
lahertoschanu un nosihmi.

Baltijas gubernās jau no seneem laiseem postabn
h i p o t e k a r i s t a nekustama ihpaschuma peederuma teesibū
apstiprināshanas sistēma. Šis sistēmas, tura sīklati ap-
rahīta weetējo provintšu līlumu III.-dakas 809.—813.
un 3002.—3020. pantos, pamata prāfījumi, la peederuma
teesibai us nekustamū mantu un par to sarakstītam dolu-
mentam no peederigas teesas wojaga tilt par derigu at-
fīhtam un publīkās teesas grāmatas cerasīltam un la-
bes schahdas cerasīltishanas nekustamas mantas ihpaschneels
jurīdīslā finā par tahdu netek uisslatīs un newar sawu
teesibū pēbz patīkas isleetot. Breelīsch hipotēlas leetu pah-
sīnaschanas ir eerīklojas pēc meerteeneschū sapulzēm tā
faultas frepostnodalas, par luras preelschneelu parasti mehd
buht weetejais meerteeneschū sapulzes preelschneeldētājs un
tilai tahdās weetas, tur frepostnodai seivischi plasche
darba lauls, la peemeheram pēc Rīgas—Balmerēs meert
eescheschū sapulzes, frepostnodai par preelschneelu eze-
lahdu no weetejēm meerteenescheem. Illatras frepost
nodalas pahrsinā atrodas weetejais meerteeneschū sapulzes
apgabals. Frepostnodala wed leetas un eerīstā teesibū
apstiprinājumus frepostgrāmatas tilai par tām nekustamām
mantam, luras atrodas weenas un tās paschas frepost-
nodalas apgabala. Par nekustamu mantu, kas ir zītas
nekustamas mantas peederums, frepostgrāmatu wed ta
frepostnodala, luras pahrsinai pēkriht galwēna nekustamā
manta, kaut ari šis nekustamas mantas atrastos latra
sawā frepostnodala apgabala.

Nepahrrunadami frepostnodala eelschejà eelahrtojum
apslatischanu, là laftajem neswarigü, peggreesfimees fre-
posta grahamtu tuvalai apluhlefschanai, jo schas grahamta
peedod frepostnodalai winas swarigo nosidmt.

Par trepostgrahmatam sauß attlahtas jeb publissat
grahmatas, las eerihlotas teesibü vostiprinaschanai us ne-
fustamu mantu. Paschas ihsas trepostgrahmatas fastahn
is originalastim un dokumenteem, us turu pamata apstip-
rinatas sinamas teesibas us nefustamu ihpaschumu, ar ap-
lezzinateem noralsteem no nosehwumeen. Par unamu te-
esibü pirmatnejo nodibitaschamu waj rodereschinaschanu un-
jcho teesibü wehlaaleem pahgrossijumeem waj dsefsumeeem.
Ta tad mahjas virlschanas kontraktu, waj ari us nefustamu
ihpaschumu ingrosetu paradu ralstu jeb obligaziju originalis-
us tureem parastijusichas lihdsejas pufes, neskad nenahs ne-
weenai ne otrai pufei rokas, bet paleet trepostnodata un-
teek pehz fahrtas peeschuhiti pee schahdä fahrtä iszeloschad-
trepostgrahmatas. Nefustama ihpaschuma eemantotajan
isvod tikai ta faulto treposta aktu (крайностной
актъ), fastahwoschu is originaladumenta noralsta ar usralshu
(надпись) par notikuschu teesibü apstiprinaschanu. Teesibü
atdewejs war us wehleschanos dabut noralstu no trepost-
alta. Schahdam trepostlastam jeb kontraktam pascham par
fewi naw nelahdas wehrtibas un zaur wine posaudefschamu

glumesta (abomasus) un sarnu glotahdu eekaisumus, pesam ařinis neslaidri bruhnsarlanas trahfas.
Pebz fareeschanas rogu lopu eeteizams tuhlin pahedo preelsch laufchanas, jo, là pehtijumi mahza, tad winu gala un peens wehl ne-esot laitigi. Turpretim tillihds jau tra suma sihmes pee lopa parahdijuschäs, tad wina gala ehfchanai wairs naw leetojama. — Literaturā jau nu gan tee aiserahbitz, la ari schini laikä lopu gala, là ari peens baudischananai nelaitigi, jo lunga fulas trakuma fehrgas dihgkus (lontagiju) nonahwé (Nocard). Te nu jasaka, la pehdejais apstahllis atteezas weenigi us tam, ja fungis un sarnas pilnigi weselas; turpretim tillihds u glotahdam atradisees lahdas bruhzes, tad it weegli wan gaditees, la trakuma dihgki nolkuhst ařinis; pehdejä gadizumā nu fagisteschandas nenowehrschama, jo, là mums jau finams, tad lai fagisteschandas iſjeltoſ, trakuma fehrgas dihgleem (lontagijam) jaekluhst ařinis. Tapebz jair schini fina us manigeem un iſlatrs lops, pee kura jan tra suma sihmes parahdijuschäs, nelawejoschi janogalina, lai atweeglinatu wina mokas, jo tå là tå tam reifir jabeidsas.
Sirgi. — Sirgi teef fareeti no tra مهم suneeem waj no wilseem. Eegulas (infubazijas) laits pee sirgeem wellas zaurmehrā 4—8 nedekas, wisilgalais 12 nedekas; pebz Rölle eegulas laits pee sirgeem war wilstees 283 deenas, pebz Bunda turwetim nat — 378 deenas.

Ar trakumu faslimuschais firgs paleek wifai nemeerigs,
bailigs, lahrpas ar lahjam un sveeds neparastä balfi.
Sarejhuma weetä, luras alasch atrodas pee luhpam, nahsim
waj pastahjam, firgs fajuht siipru hneeschamu. Trakais
firgs beeichi ween gahschas pee semes, wahrtas, peepesch
lez augschä, krabz, sprauslo un eerangot funi sleen tam
ar joni wirsü; ehstgriba peepeschti nostahjas, ta la tas bei-
dsot wairs nela neehd. Nasturiskas slymes preelsh trakeem
firgeom ir pastahwiga taisfchanas us mihschamu, pee
tam yehdejä foti apgruhtinata, un opwaifloschanas lahre
pawairota. Pee gremoschanas slimee firgi alasch paleel
meera, greeesch sobus, purina galwu un pastahwigi zilä asti;
azu slyle dauds platala, slateens meschonigs, rihschana ap-

neds eemantois. Leeta ta, ta par nelustamas manitas ihpaschneeku teek usslatis, ta jau augschä redsejäm, tilat as, tas par tahdu eeraaltsits frepostgrahmatas un newis mahjas kontraktas zitu "mahjas papiru" latreisejais turetajis. Ibhstais ihpaschneels war laträ laislä pehz notifuschas issfludinaschanas saudetä "kontraktas" resp. frepostalta weetä dabut zitu un wina peederuma teesbas zaur to nebuht neteel trauzetas. Issazitä redsams, zil nedibinats ir usslatis par "mahjas kontraktas" leelo swaru un ruhpibar lahdu tas glabajams un zil mas nosihmes scha kontraktas saudeschanai waj eekhlaschanai. Druszin sawadi tas ir an obligazijam. Ari te gan originala dokuments paleek frepostnodata un isdots teek obligezijas ihpaschneelam, us kura wahrdta israfstta, tilai norafstis ar usrafstu par varada ingrofeschhanu, tomehr ar scheem papireem jau ja-apeetäs apdomigali, jo finamöös gadijumöös, peemehram, kad obligacija blanko zedeta, t. i. zaur ihpaschneela parafstu par bewahrda wehris papiru pahrwehrsta, schahds dokumentis finamöös apstahldöös un finamä mehrä lihdsigs flaidrai naudai un war tift no latreiseja turetaja pilnteefigi eekhlat.

Krepostgrahmatas sostahda par faktu gadu sevischi, t. i. gada laila apstiprinatos altus un dokumentus fachwuj veyz winu apstiprinaschanas lahtibas burtinjaz un gada beigas eseenee weenâ grahamata; tomehr schahdas atsevischlas ilgadejas krepostgrahmatas top usflatitas tilai la agralo un nahlamo gadu krepostgrahmatu datas.

Bes jau peeminetam trepostgrahmatam top westis se-
wischks trepostgrahmatu registris. Schis registris bes schaubam-
buhs gan wispaishlamala, waj ta falot wispopularala na
wifam trepostinobala westam grahamatam, jo tanj falopotas un-
atrodamas wifas finas, las sihmejas us nelustamu ihya-
schumu peederuma teefibu apstiprinaschanu, eelihlaschanu
u. t. t. Tapehz ari beeschi ween gadas dfrdet runajam
par „sprawlam“ (справки) un noralsteem (виши) is-
trepostgrahmatu regista u. j.

Krepostgrahmatu registri, katra nelustama manta
las nāw zitas peederums, dabun fevischlu n o d a t u
(otabas), yee lam nelustama manta, kurai schahda fevischla
nodata eerahdita, abild pat wifam schci nodata eerahdita
nelustamu mantu aprehintosham teesbam, pilna fastalyowā
lä ta regista nodata apylhmeta, snemoi daschus gadisimus
lurus schi tuvali apluhlot nāw weetā. Katra krepostregista
atfevischla nodata dabun fevischlu, waj nu agrak publishe
grahmatu registrōs preeschirto, waj ari, ja krepostregista
teek jauna nodata atllahta, pehz lahritas felojoscho numuru
tā faulto krepostnumuru (къпостноли нумеръ). Schis
numurs nelustamai manta paleel ari tad, lad lahda no
agrak atllahtam nodakam teek flehgta, lai neiszelots pahe-
prashanas, gadisimus, lad lahdam nelustamam ihpaschumam
nāw nemas fevischla nosauluma, waj lad wairaleem gadas
reenads nosaulums.

Strepostegistra nodalas eerakta isskatru juridisku salaru, kas ateezas us nefustamu mantu, tapat ari teesibas un nodroschinajumus, kas us scho mantu nodibinati un wisus scho tasibu un nodroschinajumu nekareessiumus un dieksimus.

geuktinata un beidsot, rihschanas mussukeem pamirstot, it wiss, las no schidruma nostuhst mutē, teek dsichts pa nahsim atpalat. Wirschlpu tralaïs firgs alasch mehds turet us augschu pazeltu, it là fo oschnatu, pee lam tas fremt redeles, files, seenas, pat ar tahdu nilnumu un spehku, la islausch sobus un daudreib pahelausch scholtus.

Trakoschanas brihdi firgi streen faniknott wirsf ziteem lopeem, la ari zilwekeem; ja nu schini brihdi neweena dsibwa radijuma zetā negadas, tad tralaïs firgs saplosa pats fewi, israudams is mesam leelus galas gabalus. Bes tam tralee firgi israhda leelas slahpes, ker mutē, las til ween gadas, pat mehslus un, pehz eespehjas, tos ari norij. Trakoschanai us ihfu lailu nostahjotees, firgs paleek gurdens un besspehjigs, gulstas pee semes, eestahjas krampij un kolikam (wihiwlem) lihdsigas thmes. Pehz lahda laizina usnahk atkal no jauna trakoschanas brihschi, lihds lamehr daschöd lozeköd eestahjas pamirschana, — wispirms krustds — un nahve pehz 4—6 deenam; ir gadijumi, lad trali firgi loti drihi beidsas (apoplektifli), pat pehz 24 stundam. Trakoschans meida horahdas pee firgenn

Trakuma sehgā kritisches sirgus uisschlehrschot neat-
rodam winu eelschejös organöd nelaahdu fewischku pahy-

mainu, tas aisrahbitu us s̄ho slimibu.
Raki. — Pebz apmehram 2-4 nedelu ilga eegulās laika pee sareetem sakeem parahdas pirmas traluma sihmes: tee paleel loti plehfigi, losch, strahpe un s̄treen no mahjam projam. — Raki faslimst tillab ar trafojoscho, s̄a ari ar rahmo traluma weidu. Trafs takis gandrihs no wiseem lustoneem tas breesmigakais, jo winsch aisween lez us galwas, gihm̄i un neschehligi saploja sawu upuri ar faveem aseem nageem; bes tam no laka, it fewischili us laufa, nahlas gruhti isbehgt, jo winsch dudas wisur palat.

Traks latkis usbruhk ari funeem, jo agrakas bailes no teem
ir pilnigt suduschas. Balss ribbles saitem pamirshot trakti
latki naud nejauka, aissmaluscha halsi.

Krepostregista nodalas (отъзывы) eewed diwejadus eeralstijumus: pantus un pefishmes. Par panteem fauz wifus eeralstijumus par juridislu salaru un teesibam, las nosiprinatas us nelustamas mantas, la ari scho eeralstijumus un ifsdsefsumus. Kà pefishmes eeralsta: 1) nelustamas mantas ihpaschneela ifslubinaschanu par malsat nespbehjigu paradneelu; 2) peddilshchanas wirfischanu us nelustamu mantu; 3) teesas nolehmumus par suhdsbu nodroschingschanu; 4) waldibas eestahschu waj amatu personu prafijumus, kureem jaur lilumu pefschirkta nestribdas profibas ihpaschiba; 5) suhdsbas cesneegschana pret krepostnodalas preefschneela noleh mumeem, lamehr tas nam noteilsta lahrtiba isschirkta un 6) ar nelustamas mantas ihpaschneela peekrischanu wiss tas, ko waretu eeralstijumus — lamehr nowehrsti schlehrsti, las lawe galigu apnipyrienschana. Galvena isschirkiba slarp panteem un pefishmem ta, la panti pamatojas aisweeu us lachdas teesibas galigu nodribinachanu us nelustamu ihpaschumu, lamehr pefishmes greeschais tilai pret nelustamas mantas ihpaschneelu, lai aisschlehrstu pehdejam zelu un atremtu eespehju nelustamu ihpaschumu pahrot waj atdot zitam (sal. 1. un 2. pefishmu fakturu) par slahdi finamat personal, waj ari lai nodroschinatu nahiamo, wehl galigi nenodribinato teesibu us nelustamo mantu.

„Debess Dehla“ audienzè*).

No cand. phil. orient. P. Schmidt (Pekingā).

Pebz leelisla nosaukuma: „debebs dehls“, mandschurissi: „hogdochans = svehtais chans“ ween jau spreeshot, war domates, la Rinas leisars naw wis til weegli dabujams redset. Un tressham, Rineescheem singri noleegts us tam eelam rahnitees, pa lurdam leisars lahbreis brauz. Bat ja lahds zaar logu paslepeni eedroschinas paslatitees us sawu waldneelu, tad war tift noschauts no lahda pawadona bultas. Tifai wiisaugstalee mandarini drilhisi tuwotees sehim svehtumam un tad ari tifai zelds nometuschees ar wiinu runat. Kad nu pascheem Widus walsis dehleem til gruhti nahkas sawu lungu un leisaru waigu waigâ flatit, tad sinams fveschun semju barbareem jeb meschoneem, la pa laikam fauza Eiropeeschus, newareja buht nekahds weeglais usdewums, islarot audiensi.

Bet lai nu ar to apstahlli tuwaki waretu eepasiftees, tad sche eepreelsch buhs lalhs wahrs jasaka par leisara pascha stahwlli. Iou no wissenaleem laiskeem Rinas wehsturé paschstama pastahwiga zihna, sinams, meerigú zelá — starp leisaru un mandarineem. Dinastiju sahlumós leijari ariveen nem dñshwu dalibü pee waldischanas, nereti wehl paschi wada lora spehlnas un wispahrigi stahw sawai tautai tuwaku. Meeram nodibinajtees un walstii nolah-tojotees, leisars dñshwo atkal sawás pils, sur wina tuwalee laudis ir harema feewas un winu fargi — einuchi. Schahda dñshwe, sinams, newar palist bes sawa eespaida us leisara personu tillab garigá, là art meeßgá snaa. Mandarini atkal pehz fenu — fenu am zeremonijam tuwojas winam tilai ar wehrdsigu yasemibu, un — là tas pee laudim wispahrigi un pee Rineescheem fewischli mehds buht — ne labprahf stahsta par silitumeem, bet to teeju io watrat zildina sawus nopolnus. Par widutajeem schahda rihzibá ir vils galma einuchi, kuri no weenas pusas war beeschalt fatiktees ar leisaru, nela laut lursch zits parvalstneeks, un

" Tagad, kure pasaules spehīgakārā valstis, tā Streevīja, Anglija, Francija, Bahzija, "nonomā" Ķīna otrs vienītēs gabalos u. t. t. vīsa attīstītā pasaule intereſejas par Ķīnu. Bahzu lejors Wilksis II. u. Ķīnas ubdeneem pat nelautejās suhbiti fāmu brahli, Brūhschu priņķi Heinrichu. Par printša Heinricha weesfachos un leicīlo usnemšanu Ķīnā laikrīti rāstīti plānoti un gari, pēc tam fēnsfāti tā "usfweberis", tas apstāklis, tā Ķīnas lejās usnemis Brūhschu priņķi tā fēvlihīstu, lo darot bijis Japahetabij bāvīs bīli cefalovjuſchos wegu parashu, no kurām Āīnefārem nahzees waj pat grūnāti atloziņes, nēla no Dīao-hōcou (Klaſterbau) un zītām oſtam. Šīni rāstīnu ūen. laikītā eepastītēs ar ēremesleem, lamdehl Āīnefāchi tīl fēvlihītēs pēc fāmu āīnefācham. Beram, tā fābi rāstīs mūsu ūen. losītājeem netreen padarīs fāyrotamakus notilumus Ķīnā, bet tā ūen ari bābā pati blami dīrēt un losīt pat audiensi pēc Ķīnas lejās, pēc fāras ari pedālīces mūhsu lībīstrābīnes cand. phil. orient. P. Schmitz Ķīnas

sesora Pastera statisfikam sinam bija 11,000 sareeti no
sunem un apmehram 700 saplehstti no sakeem.

Le gribetu wehl peemietinat, sa pee wilseem, lapsam un wiseem zteem galas ehdeju lopeem (carnivora) traktuma sehrga parahdas gluschi tahdā pat lahti, sa to augschā.

B u h f a s. — Pehz sareeschanas zuhlas sahkumā foti nemeerigas, straida schurp un turp, tremt un losch few ahdu tanis weetüs, kurás sareetas; eegukas laiks wellas pee winam apmehram 2—3 nedetas. Pehz tam zuhlas paleek arween nemeerigalas, bailigas, aifveen flehpjas, ee-midsinajas salmös, lez pret seenam un us augichu un greechesas rinti. Stateens trašam zuhlam meschonigs, ozufible dauds platala, riſschana apgeuhntata, pa muti tel fleenas un ehſigeba ſubufe. Sa traſti funi, tāpat ari zuhlas apris wiſu, las til preelſchā gadas, ſa mehſius, lupatas, ſpalwas, wilnu u. t. t. — Traſchanas brihdī zuhlas kveez nejauli balfi, it ſi tas tiltu guhſtitas un ſtreen losdamas ziteem lopeem un zilweleem wirſu. Pehz tam zuhlas paleek ſluſas, gurdenas un wehlaſ eestahjas kruſtos pamirſhana. Trautums pee zuhlam wellas apmehram tilai 2 deenas. Rahmais traſuma fehrgas weids nam wehl lihds ſchim pee zuhlam eevehrrois. Pehz sareeschanas zuhlas tuhlin preelſch gatas jaſahrdod, lamehr wehl naiv norahdiuſchögs traſumig ſhmeag.

parahdijuschas traumā jīhmes.
U it a s. Aitas teek pa leelakai dākai no traileem
funeem sareetas un daudzreis atgadas, ka nelaimes brībdī
teek sareets gandrihs waj wijs attu bars. Egeukas laita
pee aitam welsz jaurmehrā 3—4 nedefas. Sareetās
aitas israhda stipru neeseschamu sareetas weetās: oitas tās
pastahwigi laisa, apkrent un wičapsahrt israuj wilnu.
Pebz tam winas paleek lotti nemerigas, lez us augschu,
rahpjas pa seengam augščā, greeschas riatti, lahpas ar
lahjam, brebz neparatā balsi, greesch sobus, pee kam sleenas
tel is mutes. Ka pee wiſeem ziteem traileem lopeem, tā
ari pee aitam, ehsigrība ir suduse, rihschana apgruhtinata,
azu jīble plafchi iſplehtusēs, slateens stīhos un ayvaiſloſchanas

Baſchā ſtipralā traſoſhanas brihdi traſas aitas ſtreem
ſteem lopeem wirſu, nebaididamās waits ne no funeem

no otras yuses teek sistematischi peelukukoti no mandarineem. Ja nu ari einuchi paschi par fewi nebuhtu til flisti, lahya wineem flawa Kinas wehsture, tad tomehr schahdös apstahlös ari labs zilwels war tilt samaitats. Schis zihnas panahltums nu ir tas, la keisars ar deeivischko godinachanu un leelajam zeremonijam pamasam teek atsweschinats no pasaules, famehr waldiba nahl arween wairak un wairak mandarinu rokäs un kur til dauds waldbneku, tur walstij newar labi flaktees. Beidsot iszekas waj nu eelschäligi nemeeri, waj kari ar kaimineem, walboschä zilts teel isnihzinata un sahlas atsal jauna dinastija, kurai tahds pats litskenis stahw preeschä. Kinas wehsture jau wairak nela diwdehsmit schahdas leelas rewoluzjhas. — Kineeschti senatne stahweja ar sawu kulturu pahrali par wisam kaiminu taatum, kuras wifas wini tureja par barbareem jeb mescho-neem. Scho fuhtnus Kinas waldiba arween usslattja, par padewibas leezineeleem, winau pasneegtgä dahwanas par nodoleem, un pretim fuhtittas mantas — par algu padewigeem wasateem. Weenlahrt tas notika tadeht, la Kineeschem tas buhtu par launu kahdu meschonu waldbneku turet libdigu Widus walsis keisaram, otrlahrt, schahdi isturedamees tee gribjea sweschniekeem israfahdt sawu warv, un treschlahrt pehz Kineeschu usslateem „debefs dehls“ tilai weens war buht wisa pasauli, ladeht ari wiseem ziteem mirstigem zielicht wazifas minna wisschägs. Tadba voti mehredliig

jahrh preelsch wina pihschöös. Tahda pati wehrdsiga
pasemiba tila pagehretra no pirmajeem Etropas suhneem,
luri sawu tirdsneezibas intereschu deht padewas dascham
labam paseminajumam neween preelsch sawa, bet ari preelsch
wifas sawas walsis goda. Ta peem. Holandes suhni
Gojers un Kaisers (1655.—1657. g.) flanijuschees ar peeri
pee femes neween preelsch pascha keisara, bet ari preelsch
lahdas tappelites, tur bijis usralstits keisara wahrs.
Tapat davijuschi peeri ari ziti suhni un las schahdeem
paseminojumeem nepadewas, netika ari peenemts. Ta peem.
Kreewijas suhntis (1805. g.) graß Golowkins tila apturets
Urga un ta ta winsch negrabeja wehrdsigi paseminatees,
tad ari wifas wina preelsch Kinas keisara lihdsweelas tah-
wanas tila atdotas atpalat.

Schee apstahltki druslu pahrmainijas tilai no 1860. gada, tad pehz finamā Anglu-Frantschu kara pret Rīnu, tika noslehgits lihgums, pehz kura pehdejā tika pēspēesta atsītē Eiropas walstis par sev lihdīgām. Lihs ar to Eiropas walstju suhtneem tika ari apsolitas audienzes teesības pēc „debefs dehla”, bet solisjums tika iispildīts tilai dauds wehlaku. Tā ta pehz kēsara Sien-funga nahwes (1861. gadā), wina nepilngadīgā dehla weetā walstiha kēsareene atraīnē, tad Pelingas galma bīja labs eemeslis no apsolitām audienzem aistratitees. Us suhtnu pēpārījumu Gung (Kung) jinwangi, bogdochana Sien-funga brahlis un wehl lihs schim pīmais walsts darbīneels, aīsrāhdīja no weenas puses us kēsara nepilngadību, un no otras puses us Kīneschu wego parabumu, ta kēsareenei-regenteenēi nellahjotees peenemt hveschus weefus. Tā tas gahja lihs 1873. gadā, tad kēsars Tung-dschī tika isslaidrois par pilngadigu un suhtneem tika pāsinots, ta tas ir ar meeru winus peenemt audiēnē. Par audienzes weetu noteiza tā fausto farlano sahli, kur walsts augstakē eerehdni un Mongolu chani un dsaafali novehl bogdochana mālaimes us jaunu gadu. Abhsemju suhtni tāhdā finā tika usnemti pāwalstneeleem lihdīgi, par to finams tuhlin tika iiscītis protesti. Bet tā ta nelahda kārtīchānas lihs semēi netika pagēbēta un Kīneschi nela zita nelahwās nolauleties, tad suhtai audiēni peenehma.

Fee 1873. gada audienzes nehma valibu feschi suhtni : Kreewijas, Franzijas, Seemel-Amerilas Saiveenoto Walstju, Anglijas, Holandes un Japanas. Nahloschā gada sevisčīlā audienze wehl tila peenemis Japanas suhtnis pašvalstīmā strīdā deht par Formosas salu, par ko jau agrāk rākstīts. („Mahjas Viesja Nr. 37. 1897. g. Formosas sala.) — Tahds pats gods wehl tila parahdīts Kreewijas suhtnamī Bjuzowam, kuriš pašvaltais, kā bija atmazis. Nahloschā gadā Tung-bschi nomira un audiezes jautajums atlal nošluſa uſ ilgalu laiſu.

Pee s̄ha atgadījuma gribu lo pahrstahsīt par galve-
ne ziliveleem un losch atgainaschanas noluļķā winām
pretim iſſeptū nuhā u. t. t. Trauloschanai mitejoties
eestahjas krampji, gurdēnums, wišpahrigs nespehls, daschu
lozeltu pamirschanā, tā la heidsot pehž 3—6 deenu ilgas
možischanas, slimās aitas nobeidsas.

Pee lasam trakuma sehrga parahdas gluschi tahdū pat
lahrtā, là pee aitam.
Putni. Ar trakumu haslimuschi putni sahlumā loti
nemeerigi, pahral jautri, laishas un lez augstu gaisfā, gluschi
bes laut tahda eemesla, it là tee tiltu terstti. Bes tam
wini fahl sawā starpā plehstees, usbruhl ziteem putneem,
lopeem, pat zilwelam, israui ar knahbi waj nageem gabalus
no drehbem un mehgina tos noristi, pee lam lehrz aissma-
luscha halsi. Pebz tam eestahas wißpahrigs nekpehls,
putni flehpjas valumschöd lastōs, typ ar us semi nolaisteem
spahneem un pebz 2—3 deenam nosprahgst. Gegukas
(inlubazijas) laits pee putneem wellas apnethram 6 nedekas;
literaturā ir peerwesti pahra gathumi, tur eegulas laits pee
putneem wilzees pat 11 mehncheschus (Friedbergs un Fröhners).
Gomebrājums ir mahl tos zīmētās, kārītās, kārītās.

Gewehrojams ir wehl tas aystahlis, ta bijuschi gadisumi,
fur ar traumia fehrgu faslimuschi putni pat wehl isweselkojas.
B i l w e s. Eegutas laiks pee zilweleem daschads:
tas welkas no dascham deenam llybs weenam gadam, —

zaurmehrā no 6 nedesam libdī 9 mehnescheem. Schahda neweenadiba ir atlariga no daschadeem apstahlkleem, pemehram, te kriht swarā, zif ilgā laitsā traikuma bīhgī no-
lluhst nervōs u. t. t. (Salihfsinti pagahjuscha gada „Mahjas Weesa Semtovibas Peelitumā Nr. 12. eeweetoto jautajumu par traikuma fehrgu).

Pirmai laitsā zilwels issamīss, slumjigs, nejuhtas ihsti omuligs un ir drīhs salaitinams. Vispirms winsch sajuhī fahpes eslobuma weeta, meegs tam wairs nenahī, galwa pastahwigi fahp; zilwels juhtas iott nowahrdīsīs, tā ka tam negribas wairs nemas strahdat. Pehz 2—8 deenam nelaimigais sajuht siipras slahpes, libdī ar lo ari peestīs uhdens viliba (Wässerschen), tā ka redsot uhdeni waj ari pat tulshu uhdens traiku, winam usnahī siipri krampji; nelaimigam tel alasch sleenas is mutes, jo winsch tās newar norist. Spīhdoschas leetas, sposcha gaismā un visneizi galais trolsnis sazel trokofšanu, vee tam ilmois dauso

näm tagadeja Kinas waldneita familijas personam. Augscho
minetam Sien-fungam mirstot, palisa wina seschi jah
wezajis dehls Tung-dschi par waldneelu, vee lam par regen-
teem bija iswheleli astoni knast. Bet Sien-funga brahli
Gung-jin-wangs, sasina ar leisareeni = atrailni, sasaw
tuhlin galma laea spehlu un usaizinaja sanahst wiseem
augstaleem mandarineem un knaseem. Scheem nu nolasja
preelschā lahdū miruschā leisara wilstotu pawehli, la astoni
regenti teel atzelti un wina weetu eeneem leisareene-atraillar.
Regenti atraida par prahfigal uifazitees no sawam leis-
bam, un tifa ari wehl bahrgi nosoditi. Tung-dschi, la jan
sinams, drihs mira un atslahia palaf leisareeni zeribas.
Schai nu pehz paraschas bija japaleek par waldineej
kamehr israhdas, waj winas pehznahjejs dehls. Bet nu
wezajai leisareenei bija ta eepatizees waldit, la schabdu
atgadisumu wina atsal gribuja isleecot few par labu. Ne-
laimigo jauno atrailni tuhlin eelila zeetumā un gahdaja,
la wina jo drihsak aiseet sawam wiham palaf. Bet pehz
Kineeschu usslateem wehl isdarija otru tispat leelu nose-
gumu. Pehz Konfuzija mahzibam par pehznahjej waja-
dseja iswhelet weenu prinzi par weenu pa-audsi tabatu,
nēka miruschais leisars, la schim waretu tilt nesti peenah-
zigeer tehwa upuri. Ta la nu Sien-fungam bija tilai weens
dehls, tad tuvallee radneeli bija wina pascha brahli, t. i. leisara
Dao-guanga dehli, pavifam dewini printschi. Treschā pa-
audse bija tilai no pirma printscha un proti Bu-lun beise,
bet schim slabweja trihs swatigi lawelli preelschā. Pirm-
lahrt wintsch tila atrasis par nederigu preelsch ta usdevuma,
otrlahrt wezā leisareene-atraillne buhru preelsch wina la
wezmahte un la tad pehz paraschas newaretu ispildit regen-
teenes weetu, un treschlahrt wina tehws bija pirmajam
printscham tilai adoptets dehls no lahda attahlaaka radi-
neela. Weza leisareene atrailne bija turpreki isredsejuse
sawas mahfas un septita printscha jaunino dehlu par nah-
lamo waldneelu, kusch ir tagadejais leisars Guang (Kuang)
Sü. Kas atteezas us zitem pretendenteem, (trona kandido-
teem, tihlotajeem), tad otrais un treschais prinjis bija
miruschī gluschi jauni. Beturtais prinjis bija Sien-
fungs pats, veelais bija jau agralt kritis neschel-
sibā, ladeht wina dehls us wisangstalo pawehli bija adop-
tets lahdam tahalam radineelam, kamehr festais prinjis
Gung-jin-wangs bija laikam apmeerinats ar lahdeem ap-
solijumeem. Wassis augstaleem kontroletaajeem, ta faulta-
jeem zenforeem, lahda apghajiba pret Konfuzija bauslibu
bija la slabarga azis, un lahds no wineem ar wahrdi
Pan-dun-ien esneeda atlahatu suhdsibū, la leisara tehws
eenemot baudi angstalu slabwolli, nēka wezajas gudrajās
mahzibās tas par labu atsichts, un jauna leisareene-atraillne,
kura waronigi miruse aif schehlabam deht sawu lunga un
leisara, nemas noteekot par to zildinata. Zensors par
schabdu nebehdbiu tila atzelis no wiseem amateem. 1879,
gada zensors U-lo-dou atgahdina atsal waldibai atlahia
preelschlitumā, la Guang Sü ne-esot ne pehz fwehiam
mahzibam ne pehz zitam lahdam teessbam ihstais debess
dehls, ladeht buhru laiks cho nepareissbu islabot. U-lo-
dou ussstatija Bu-lunbej par ihsto trona mantineelu
Bet weenslahrt bishdamees no soda un otrlahrt gribedams
leelalu „eseltu“ taijt, zensors us Tung-dschi lapa nogif-
teees, ieb la Kineeschu aif zeenibas pret eevehrojameem
wiham mehds fazit „norjis seltu“. (Groveschi sche-
istekumu va laikam wahrdi pa wahrdam tullojuschi, zau-
to isgehuischais daschais nesapraschanas.) Schis atgadisumu
laikam tila ussstatis par swarigu, jo Pelingas galms us-
flawē zensora kreetnibu, laut ari isslaadro wina domai
par maldigām. Bee las vascas reises tila ari pasinois
la nahloschais leisars tils adoptets par Tung-dschi u-
newis par Guang Sü dehlu, kas pehz Kineeschu usslateem
ir loti swariga leeta. — Tauta nam ari wehl alsmirfus
pasubuschais leisareenes, un Japanu lara laikā bija ispan-
duschais sinas, la winas dehls esot wehl dñshws un taga-
ar Japanu valshdsibū gribot eekarot sawu tehwu tron.
Schis runas buhs ari sawu teefu pawairojuschas Kineesch
duschais truhlumu pehdejā lara. Ar mineto Bu-lun bei
ari man ir bijis tas gods eepashtees. Winsch loti inter-

pats fewi ar duhrem, saplehſch drehbes un daschreis pa
usbrukt ziteem zilweleem tos dausidams un losdams. Nete
faslimuschee aifbehg no mahjas un paleek ilgaku laiku v
laula. Pebz tam eestahjas wispahrigs nesphehs, dasd
lozeltt pamirst, firds pulsentrtschi (pulfs) fit wahji, azu sibi
isplehsta, flateens tahds sawads un beidsot nelaimigai
zeesdams leelas molas, islaisch garu.

Kas nu atteezas us fareetu zilweku abrsteſchanu, ta
jafaka, fa ta naw janowilzina, jo tislihds jau daschas sli
mibas ſhmes parahdijuschaſ, tad nelaimigais gandrih
wairs naw no faslimſhanas glahbjams. — Aſtim is eelo
duma ir, pebz eefpehjas, jatouj teget un pebz tam ekodum
jaſdedſina ar karſtu bſelsi waj lahdam ſtipram sahlem; —
nelawejoſchi jagreeschaſ tamlihdsigöſ gadijumöſ pree weeteh
ahrſta pebz padoma. Pebz tam nelaimiga fareeta person
janosuhta us tuwalo poteschanas institutu. Patejotee
Augſtas Waldbibas gahdibai wiſt isderumi ſchinē ſinā tee

卷之三

Saglis ar tschetrām rokam. „Przeglād“ siq
ta Budapestiā lahdā elektroslā tramwaja wagonā jau ilgak
laitu atlahrtojusčas fabatas sahdsibas. Nisdomas zehlu
čas paret lahdū fungu, kutsch gehrbees garā manteli
Rahdreib lahdā dama, kura sehdejuſe scha lunga tuwum
steigschus peezehlusē no fawu sehdelta un issaukusē: „ma
nosagts naudas mals lihds ar naudu.“ Wissi bijuschi uſ
trauktii un sahlschi kleegt, jo ari lahdā zita dama, kue
ſchim lungam sehdejuſe eepretim, teisufe, la ari wina
wairē ne-efot mala un naudas. Manteli gehrbees lang
tizis turets par wainigu, bet tas peezehlees un aypgalwojē
la wissi laiku sehdejīs ar uſ zelgaleem uslislām rokam
lo ayleezinajusči ari wina blalus sehdetaji. Kungs gri
bejis aiseet, bet lahdā no apsagtām damam tam norabwus
pelerinu, un là wissi llahtefoschee iſbrihnijsuschees, lad saglis
sem peleringa bijusčas otrs, is wasla pagatawotas rokas
kucas tas arween meerigt hirejis uſ zelgaleem, lamehr a
ihstajām rolam iswiljis is fawu laiminu fabatam nauda
matus.

sejas par Eiropescheem un isleelas weillis un attishis
zilwels. Winam loti patikas, ta es biju mahzhees wina
fentschu Mandschuru walodu, bet pats winsch wairs dand
tas neprata. Ta la nu tagadejam kelsaram now nelahdu
pehzahzeju, un Guang-zin-wangs tagad yee galma spehle
galweno lomu, tad wina dehla dehlam laikam gan
ir leelakas zeribas us Kinas troni, bet ja nu tur iinhah
lahdi lawelli, tad arti Pu-lun beises teesibas war tift ee-
wehrotas.

1890. gadā, tad leisars Guang Sü tika iisskaidrots par pilngadigu, „Pelsingas laikraksts“) — tas ir tāk pat dauds, ka muhsu „Прав. Вестн.“ (Waldibas Webstnefis), — išnāja pāvele, ka ahrsemju suhtai war tāt pēc nemiti audienžē latru jaunu gadu. Sewischlas audienzes tika atwehletas atmahluscheem un aisejoscheem suhtneem. Tuhlin pēz pāveles fahfas slarp ahrsemju suhtneem un kineefča mandarineem dīshwa sarakstīšanās par audienzes jeremonialu, pee tam pirmee gribēja islarot pēz eespehjas leelaku zeenibu, tamehr pēdējē nela negribeja atlaiši no 1873. gada sahrtības. Suhtai vispirms nebija meerā ar to sahli, kur bogdochans pēnaem ari sawus parvalstīneekus, tad wiņi wehlejās sawus apstiprināšanas dokumentus pažeti nodot leisaram un beidsot wehl pēprāfīja sewischlu audienzi preelsch katra un newis weenu lopīgu preelsch visā diplomatīstā korpusa. Sihlatos pagerejumus es che ne-eewehroshu. Bet šām debatēm nebija nelahdu labalu panahlumu, pee tam wainu leek ari uz diplomatiķa korpusa vezaķa, Wahzijas suhtna fon Brandta atlaidibū, kārsch, laitam zeredams iisdabut Wahzijai fabdas teesības preelsch dīselsszelu buhvies ķīndā, nebija peeteikoschi stingri rībkojēs.

Rudenī atbrauza Austrijas kubtnis preelsch kinas un Japanas — barons Bīgelebens, kutsch aikāl pēcpriņš zēnigārī sahī preelsch audienzes. Tika atbilbēs, ka wajadīgā sagatavoschanas preelsch tam wehl ne-estot tīk drihs isdarama. Bet tā la nu Bīgelebenam bija jostleidsas preelsch uhdens aissalschanas us Japanu, tad winsch beidzot palika ar meerā ar wezo audienzes lahtību, bet ar to pēcīhumi, ka savas steigšchanas deht winsch to usslata par isnehmumu.

Gandrihs tai paschā laikā atrāja ari Kreevijas
suhtnis grafs Kofini (Cassini), kas tublin stingri pastā-
weja, ka audienzi winsč pēcems tilai trona sahle. Grafs
Kofini domājis vispirms pēcvedrojās Franzijas suhtnis un
beidzot 1893. gada ari ziti suhtni. 1894. gada beigās
bogdochans pirmo reis peenehma fawas pils trona sahle
(wen hua dien) Kreevijas suhtni grafu Kafani un Franzijas
suhtni Scheraru. 1895. gada februara mehnesī notifa
tai paschā sahle wiša diplomatisķā korpus kolektīva audienze
un to noteiktais valstīs ari likts šim.

(Turnerat mehl.)

Filipini salas.

Re Dr. phil. R. Wallerda.

Filipinu falas nesen la greesuschas wisu usmanibu us
sewi zaur tur notluscho juhreas lauju starp Spaneescheem
un Amerikaneem, las heidsas ar Spaneeschu slotes is-
nihzinaschanu un luras deht jau Amerikani gawile, la
Spaneeschu waldbia par Filipinu salam jau beigusés, wis-
mas, la tai drihsunā jabeidsas. Spaneeschu fara spehls,
no juhreas puses blolets, faussemes puse no weetejeem
dumpineeksem apfelsits, tapichot drihsunā peespeests, padotees.
Waj teesham Spanijai buhs jasaude ir schis falas, to nu
wehl israhdis nahlotne, bet laikam zitas leelvalstis to ne-
peelaidis, la Denku wara sahktu isplatitees jau tablu ahe-
pus Amerikas. Katrä fina nebuhs leeli ir ar Filipinu
salam masteet eepaschtees. Filipinu falas atrodas Azijs
deenwidus rihtis, wiszaur karstajā semes strehki. Gewischti
karsta, Europeescheem gandrihs nepanefama tureenes wasara.
Filipinu falu leelums apmehram 5380 □-juhdses; bruhn-
ahdaino eedfishwotaju slaits fneedsas pavifam lihds ap-
mehram 7 milj. — Filipinu falas fastahw no 2 leelalām
salam, luras latra ap 2000 □-juhdses (drusku leelalas la

⁷⁾ Schis laikrakts jau vēsturī no Tang dinastijas laikiem (618.-907. g.) un ir laikām vezāta arīse pasaule.

Baltija) leela un no lahdām 1000 masalam salam un salinam. Filipinu salas daudsums wulkanu (ugunswehmeju salnu). Salu daba wišpahri brīnumu krahcna un augliga: wulkanista, audseliga seme īoti isplakita. To teesu ari semes trikāzumi, bahrgas aukas, „taifuni“ un ugunswehmeju salnu išverdumi totti beeshi peemelle salas. No oktobra lībds aprīlīm us salam wehsais gada laiks, seemata nu gan druslu filtala, nēla Baltijas wafara; no aprīļa lībds oktobram walda leels karstums, kas mainas ar stiprem leeteem. Salu attakluma un wišpahri neweseliga klimata deht tur dzīhwo ap 7000 Spāneeschu un tihru, nesojautu Spāneeschu pēhnāzēju, tamehr Walā-Indijā, us Kubas un Porto-Rikas dzīhwo pahri par miljoni Spāneeschu. Filipinu salas usgajia ap 1521. g. Ferdinando Magelhaes, pirmais pasaules apbrauzējs. Spāneeschī Filipinu salas eekarova 1565. gadā. 1762. gadā salas eenehma Angli, bet atdeva 1764. g. atpalat Spāneeschēm. Kā jau wišur eekarotās semes, kur Spāneeschī walbijuschi, tā ari us Filipinu salam, weetejo eedīshwotaju tīkbas tīla arveen pilnīgi labjam mīhtas, salas to azis „bijā tilai Spānijas labuma un aissuhitio Spāneeschu eerednu mantas sarauschanas deht pasaule.“ Sevischki latoku bosniza finajuse us Filipinu salam eeguht leelas bagatibas un ih-paschumus. Eedīshwotaji pa valci preegresti pēr kīstitas tīzibas, bet taisni kīstitee Tagaki tīla un teel stipri spaibiti un issuhitli, latrai familijai jamals Spāneeschu waldbai par labu 5 rubli galwas naudas gādā un jabol weens strābdneels 40 deenas. Wifus raschotos semes anglus agrak wareja pahrdot tikai waldbai par noteilstu, saprotams, ihsli semu zenu — schimbrischam tāt sind ihurstas druslu mehrenali. Nemeers ar Spāneeschu waldbi sahlas sevischki jau sāka gadusintēna pirmā puše un taisni weetejo kīstito eedīshwotaju starpā. Sevischki tāhdi, kas bija turigali un isglihtojsches Eiropā, atpalat pahrnakuschi, dibinaja skolas, un luhloja isplatit isglihtibu salā. Spāneeschu waldbi cesakluma tāhdu rīktošanovs zeeta, wehlaik sahla leegt un tad nu ari zitadi spāidi nemitejās, tad naw brīnumis, ka drihsī zehlās dumpji un nemeeri. Lībds schim tomehr wifis dumpji zaute Eiropeschi pahralo lara mahlīlu apspeeti, bet tagad, kur Spāneeschu stote išnīginata un Manilas ostu apfēhduschi Amerikani, gan Spāneeschu lara spehls buhs drihsī perspeests padotees, ja tam nepeenahī palīgha pulsi, us to mas zeribas, jo no muguras, salas tēlschpusēs, tam usbrukt dumpineeli. Spāneeschī waheda pilnā sind atrodas starp divām ugunim.

Filipinu salas loti bagatas daschadām mineralu weelam, kuras wifas libds schim wehl loti mas teel ismantotas. Daschi pehtneeki pat apgalwo, ta us seemela salas, Min- danos, ufeetas waj bagatolas selta rasturwes wifā pa- saule, ja tilai tilku tur atrodoeschās selta kvarza almeni ahderes fahrtigi ismantotas. Ari ogles un dseiss netruhli, fewischli ogles esot loti labas un leelā daudsumā atro- damas. Netruhli ir wara. Katrā sinā salnu rasturwem us salas leela nahlamiba. Gruhtumi libds schim tilai bija ar strahdneku dabuschanu, jo weetejee eedfishwotaji luhtras dabas un ne labyraht strahda. Bes tam ari salu karstais ilimots naw noderigs grubteem darbeem. Wehl leelakas, nesa salu mineralu bogatibas, rahda stahdu malsis. Wisur, tur jilwei naw taifuschi plehnumus, salas pahrlahlas beesem, krabscheem mescheem; atmatā palaisiti tlyrumi loti ahtri apaug ar meschu, pee kam peepalihds leelais, ween- libdsigais filtums, leetus daudsums un augligā seme. 15 gadus wezas ataugas gruhti isschlit no weza plematnes muhscha mescha. Pahrtlai eedfishwotaji wiswairak audse- rihs, tad ari lukturū un prosu; iswedumeem waj pah- doschanai zulura needras, tabaku un tā fanktās Manilos laneyes. "Manilos lanepaju" schleedru dabon fewischlos bananu lapas isstrahdajot. Schleedra loti stipra un is- turiga un war pilnigi isturet fazensibu ar labalam lane- paju sortem. 1892. gada isveda 600,000 birlawu schah- das schleedras pat 12 milj. dolaru (apm. 22 milj. rbl.). Bes tam isveda wehl 12 milj. yudu zulura 17 milj. dolaru (apm. 32 milj. rbl.) wehrtibā un pat 4 milj. dolareem (apm. $7\frac{1}{2}$ milj. rbl.) finallo un labo Manilos tabaku un Manilos zigarus. Ari lajeja Filipinu salas teizami is- dolas, bet iswedumi wehl deesgan masi. Wispahri jafala, ta Filipinu salu dabiflas bagatibas ir tabdas, ta tās lahr-

gi aploptas, pahrspehtu wehl Kubas salu eenefibâ, se-
vischi tapebz, la seme Filipinu salas wehl augligala un
limats isdewigaks. Ari Manilas tabala nestahw dauds
salalâ Kubas tabalai. Schimbrisham eenahsumi no
Filipinu salam, Spaneeshu nekahrtigâs, nolaidigâs fain-
eezibas deht, neseds pat ne isdewumus, het paschai Spanijai
ija wehl jamalja lsgadus lahdî miljoni llaht. Ceredni
turp nosuhtitee latotu garidsneeli nu finams gan paleel
agati un tas ix eemeflis, tapebz Spaneeshchi negribetu ari
obraht atkahytees no Filipinu salam. Waj weetejee ee-
nhintneeli, ja salas teem atstahtu, spehtu paschi pazeltees
is augustala kulturas pakahpeena, pat to nu ar' gan wehl
aschaubas un tahdejadi droshci lahdai Eiropas leelvalstii,
waj nu ari Seemel-Amerikas Saweenotam Walstam nah-
ees tas paturet. Katrâ sinâ ari Amerikaneem menahlees
veegli, salas pilnigi eelarot, jo limats Eiropesscheem tur-
ik neweseligs, la drihsâ laikâ waretu ismirt wesels kara-
pehls. Ed 1896. gadâ, sad Japani nosuhtija us Besladoru
alam 5000 wihrs, no teem atgreesâs pehz gada tilai
200, ziti wiži bija beigusches limibâs. Loba gahdiba
nu finams war ari neweseliga limata Eiropetim laut
igali usturetees un nesaflimit, het ne kara laikâ, sad dauds
eslatas us labu pahrtiku un sad ari saldati nereti teek par
auds pahrypuhleti.

No eekſdjemtes.

a) *Waldibus lectas.*

Keisara Majestate us semkopibas un domenu
ministra wispadewigalo preelschlikumu 16. februari sch. g.
Bisscheligi attahwis, ta Keisaristla Augustiba Leelnafe
Marija Pawlowna jem sawas aijgahdneezibas peenem
ligas un Reweles da harskopibas beedtibas.

Aypbalwoti: ar Annas ordena 2. skaitu: Rīgas arīga seminarā rektors protoierejs Melsfejs Ārstovs; Rīgas arķireja nama ekonomis arklamandrits Inolentījs; Rīgas Melsandra gimnāzijas tīzības māhības ūstotājs protvīerejs Līkols; ar fw. finoda pēcslēkamo kruhsču rūstu: Rīgas katedrales preesteris Vladimirs Plījs; Rīgas katedrales preesteris Nikolajs Leismans, Rīgas Melsandra ķemka bāriņos preesteris Makāns Borellijs; ar ūstotāju

Par protoiereejem eezelti: Rīgas Pārdaugavas
Lihvīcenības bāsnījas priešteris Peteris Nednis, Rīgas
Sakrēwa bāsnījas priešteris Joans Bīatīglis.

b) **Baltijas notīkumi.**

Widsemė, la žinamis, 25,355 semnečių mahjai, nu
trām, fa „Rischf. Westa.“ ſino, išlhdj 1897. gada beigam
vaiſam pahrdotas 20,800 mahjai, kuru wehrtiba fneeg-
hotees išlhdj 75 milj. rbt. Widsemės laukpagastu ložekti
iūchi peeskpeesti ſchis mahjas eepirkst bes lahdas peepatih-
ſbas no kroa un pat bes jeb lahda pabalsta no walsis
cedita puſes. Mahjas par dſimtu eepirklot ſemneči ee-
maſſajuschi tilai pirlſchanas kontraktā eeraſſito eemalſas
mu, tamehr par yahrejo paradu iſdotas obligacijas uſ
nameem gadeem, iſlhdj ar noſazijumu, la par paradu ja-
maſſa 5 un weekam pat 8 prozentu gadda. No ſcha ween
nu noſlaſtams, la lai gan Widsemė par dſimtu jau
ahrdoti lahdj 80 prozentu ſemneči mahju, jeb ar ziteem
ahdeem, pahrdotas jau lahdas $\frac{1}{3}$ mahju, tad tomehr
pirlſchanas nauda wehl nebuht naw aifmalfata. Mahjas
wehl ne turvu naw iſmalfatas un pateek nepirkias, jo uſ
am gut milſigſ parads. Bil leels ſchis parads, ſchim-
pirlſcham gruhti noteizams, tapēbz, la naw nelahdu flaitku
ne rokas. Bet turmehr iſſinat paradu ſumas leelumu
omehr waſes, ja eevebrojam paradu flaitus ap 90 teem
adeem, jo no ta laikta dſimtpirlſchanas koti maſ gahjuſe uſ
reelfchu. Ap dewindesmitaheem gadeem ſemneči ſemes
ar dſimtu bija eepirkis par 52—53 milj. rbt., no turas
imas bija atmalfats: 1) eemalſas flaidra naudā lahdj
milj. rbt; 2) turpmakas nomalſas ari lahdj 9 milj. rbt.;
3) uſ Widsemės muischneči kreditbeedribas iſlhdj ſchim-
ahrwesti lahdj 19 milj. rbt. — pawifam lahdj 37 milj.
rbli. — Ta tad atlifikus, tas ſemes pahrdewejeem wehl
ahlas, ap 15 milj. rubli. Wiss parads lopā, tas gut
iſ Widsemės ſemneči mahjam, ſneedsas pee $19+15=34$
milj. rbt. — — Kad nu ſche wehl peeflaitam ſchimbrī-
ham nepahrdoto 4555 ſemneči mahju wehrtibu — lahdus
5 milj. rbt. —, tad ſemes kredita eestahdei, kura uſ ſewi
ſnemtos ſemneči mahju dſimtpirlſchanas aifmalfu, waja-
etu ſchim noluſlam lahdj 50 milj. rbt. — Iſlhdj ſchim
Widsemė weeniga ſemes krediteestahde ir muischneči kredit-
beedriba, jo 1849. gadā dibinata ſemneči rentes banka
balſtijas uſ til nenoderigeem pamateem, la ſchi banka
mahju dſimtpirlſchanas leetā naw gluschi nela darijuſe-
jet par Widsemės muischneči kreditbeedribas beedream
ar buht tilai muischneči un tapēbz ſchi eestahde ari iſlhd-
jā tilai preefsch ſchis lahtas deriga. Kad daschus gadus
ypakat Vilnas ſemneči banka gribėja Widsemės ſemne-
čiem aifdot dſimtpirlſchanas naudu, tad Widsemės muisch-
neči kreditbeedriba tuhlin ſteidsas iuhgt Waldibū, lai tai atlaik-
ahgrorit ſawus ſtatutus lahdejadi, la Vilnas bankas no-
nomus wareni iſſiault, tas ari laimėſas.

Uus Igaunijas gubernatora preelschlikumu jautajums par valsts semneelu agrarbanlas eieschau Baltijas guberņas it negaidot foti virsīeies us preelschu. Gelschleetu finanschi ministrijas jau weenojuščas un tavež, jerams, schis svarigais jautajums drībsumā tīts iſschīcīts. Valas laulpagastu lozelkeem par labu, tas ari buhtu foti eilejams, jo parads, kas pahral par 25 milj. rbi. leels, tārītā ūnā nepatiklama našta īemes eepirzējēem, turem gad ūmes ījāmska gruhtala, nela tāhdā gadījumā, kur em valsts semneelu agrarbanla parads jadelde tītai ar ūnamām prozentu daļam. Muischneeli tagadejās obligātās ari newar apgroīt kā laut tūru zītu naudas papiri, t teem tas ja glabā anvilktnes, lamehr parads komaksats obligācijas eekihlatajs tas war iſpirīt. Kad laut tāhdā īa ūmes kredita eestahde ujmentos ūmes eepirzschau, tad bes schaubam schis obligācijas pahrehtis par tībli ūmen, tūras wares wiſpahrigi leetot kā laut tūru zītu ehris papiri, lahdjadi schis parads negules kā nedīshwa ūanta masa žilveku pulzīna roldā, bet to wares iſleetot laut tūru zītu kapitalu wiſdā naudas un ruhpneesības iſlaids un pahfumīg. Muisemes muischneeli tāhdjadi

dabus sawus 15 milj. rbt. us reijs rokā un warēs s̄ho naudu eegulsdit sawās saimneezibas tā rihzibas kapitalu un tā weizinat lauffaimneezibas usplaunkschanu. Walsis semneetū agrarbanka latrā sīna jo leels mehrlā nahlku par sabu seimes eepirzeem un ismallsatajeem — maigruntneekem, shkrentneekem u. t. t.

Peeteiksfchanas us Zehsu laukfaimineezibas
issstabdi, ta muns sino issiakdes komiteja, 1. maiā jau
eesahkuus. Sirgus dauds peeteijot. Ragu lopu nodalā
schogad buhschot, ta leelotees, labi dauds „Angleru” un
„Angleru” jaultas fugas gowis. Roldarbu nodalā lihds
schim wehl deemischehl gluschi nekas ne-efot peeteilts. Par
roldarbeem isdalischot 15 goda balwas un atsinibas diplomus.
Efam pahrllezzinati, ta muhfu tshallās seltenites
echo nodalā neatklās ne-eenevhrotu, bet pastejgsees peeteilt
saiju tshallo un weiklo roku darinajumus, lai zittaee-
scheem nebuhtu eemesla muhfu seltenem pahrmest „inizia-
tives” (usnahmeja, pasabzeja gara) truhkumu, kuru winām
jau issala komiteja. Staistu roldarbu, mehs sinam, ne-
truhki, tayehz seltenites peeteizeet titai winus us issstabdi!
Stūzmanu - Massas dīslīgieta projekts. ta „D.

Stukmanu - Valkas dselsszela projekts, tā "D. Bīg" sīno, finantschū ministrijas dselsszelu departamentā zaurluhtots un departaments tam pilnīgi pēkritis. Dīrsumā projektu eesneegs valstspadomē apstiprināshanai. Scho dselsszelu buhwē labda kapitalistu fabeedriba ar H. fon Wahlī preefeschgalā. Dselsszela buhwes darbus usfahfschot jau schowāšar. Scha dselsszela buhwetaji-lapitalisti fabeedroshotees par rubynezzibas beedribu — "Widsemes weetejo dselsszelu beedriba" un buhweschot Widsemē turpmak ati wehl zitus dselsszelus. Jaunais dselsszelsch buhs 195 werstis garsch, malkas $3\frac{1}{2}$ milj. rublu (apm. 18,000 rbt. par wersti) un ees no Valkas gar Aluksni un Wez-Gulbeni us Stukmanem. Wisspirms dselsszelu fahfschot buhwet no Stukmanem līdz Wez-Gulbeni, lamehr no Wez-Gulbenes us Aluksni tikai tad, tad pa abeem dselsszela galeem jau varēs vadat prezēs. — Dselsszelsch ees zaur Valkas, Zehsu un Walmeeras aprīakeem un ta gada eenehmumus rehķina us 400,000—500,000 rbt. Jaunajam dselsszekam, bes schaubam, buhs leela nosīhme mineto apgabalu ušļauktības sīna.

Strasdu muischās un apkahrtneis eedfihwo-
taji, mahju ihsaſcheeli, fabrlanti un zitas personaſ
ſchinis deenās, ſa „D. B.“ fino, pilſehtas waldei eesnee-
guſchi luhgumu, lai eletrifta dſelſszeta liniju no Fenifta
fabrikas pagarina wehl taħdas peejas werstis — libds
Juglas tiltam pee Strasdu muischās. Pehdejds gadbs
Strasdu muischa leelifti paleelingajus: pilſehtas tuwums,
ſamehrā leħta ſemes gabalu zena, Juglas ejers, upe, kibju
ejers un fatilme ar Mihlgrahwi, wiſſ tas Strasdu muischā
un aplahrtne peenivilzis leelu wairumu daſchadu ſpekulantu.
Libds ſhim eedfihwotajeem un ſalumnekeem uſ pilſehtu
jabrauz ar omnibusu, waj fuhrmaheem, lamehr daudjeem ſche-
dihwotofscheem weikalnekeem taħda laila ſaudeschana wiſai
fahpigji ſojuhtama. Talab jawebħas, lai Strasdu muischās
un apkahrtneis eedfihwotaju luhgums nepaliſtu bes felsmē.

No Lentschu pagasta. Muhs, Lenzesches, 8. maijā pullsten 9 valara pahrtraiza pehrlona un aulas negaiss, libds ar leju un leeleem leetus gabseeneem, kas turpinajas tribs stundas, no pullsten 9—12 nakti. Negaijs apskahdeja daudseem Lenzesches fainmeeleem rudsu laulus, augtu lokeem lapas un seedu pumpurus, kā arī dahrja salmu sebjumus. Libds ar aukas leetu no gaisa bira tik spēhji leeli krusas graudi, kuri pret kola mahju seenam atsistūcēs, iislīķis kā almenu sveedeini, zaur ko daudzām mahjam wehja puise isdausitas logeem visas ruhtis. Daschi krusas graudi bija mescha abbolu — pat vistas olas leelumā; bet paldees Deewam, leelee krusas graudi bira rett, zaur ko Lenzescheem laulti un dahrji tilai padakai apskahdeti. Kā dzirdams, aplahrtējōs pagastōs minetais negaiss daudseem rudsu laulus galigi nopošijs. Nets gadijums, ka pehls faules noreeteschanas usnāk tik leels krusas negaiss.

W.
Leelwahrde Wasaras svehitu otrā deenā weeteja Labdaribas beedribas, tā mums fino, isrihlos teatra israhbi, kurai israudīta Borman-Riegena luga „Sauberts gods”.
Ieschkiles un Turkalna pagasti, us Vidzemē sem-neelu leetu komisijas nolehmuma pamata, faweenotti weenā pagastā sem nosautuma Ieschkiles pagasts. (W. G. A.)
Nītaures braudses bīschlopiju beedribas statutus semlopijas un domeau ministris Ternolows apstiprinājis ieb. a. 26. februāri.

Lubanes laulhaimneezibas beedribas statutus sem-
lopibas un domenu ministris apstiprinajis ūcha gada
15. marta.
Laudonas laulhaimneezibas beedribas statutus sem-
lopibas un domenu ministris apstiprinajis ūcha gada
15. marta.
Sinvles muischā (Wallas apr.) Jahnim Witandam
alkauts eerihlot vilnas Lahstuvi, wehrptuvi, wadmalas
weltwi un krahsföschanas etaiā. (W.G.A.)
Pernawas aprinkī, ta iš Klagierwas pagasta rāsta
„Eesti Postimees” am, strahdneelu alga paleel aissween
augstala. Rahdus gadus atpalat strahdneekti nedabujā
wairal par 100 rubleem gadā, bet tagad jau wineem
mässä lihds 115 un pat lihds 125 rubleem un, neluhko-
jotees us to, nāw eespehjams dabut til daubis strahdneelu,
žit buhtu wajadīgs. Walla atwell preelsch dīfēszeju
buhwem leelu wairunu lauschu. Bes tam no tureenes
laudis bareem ween dodos us Peterburgu un tās apskrītī,

Vernawas aprinkis, tā „Nischfl. Westa.“ fino, Lorgeles draudžes stolą no 8. lihds 20 junijam ieb. g. atkantis satihlot biseiklojibas kurtus. Osibwolti vee stolas par kriju. Attram Iauktajam jamotis 3 rūbli.

Nei Jelgavas. Weeteja dseedaschanas beedriba "Lirā" mums pārneida debessbraukšanas deenā ahsfabteju baudījumu: g a r i g u k o n z e r t u Latvieshā basnīzā, vee tura pedalijas ap 250 dseedatoju un no 25 personam fastabīwosch orķestrs. Protams, ka "Lirā" schahds farīlojums bija cēspējams tikai zaur eeluhgto talzineku laipni pedalischanos un Jelgavnieki preezajās apšweizinat kā fawus weesus Oiolneetu, Er ogu Lapsalnu, Lihgo, Platones, Jelgavas Annas braudses, Krona-Wirzawas un Wez-Swirlaujas dseedaschanas beedribas, kā arī sahdu skolotaju kārtēti. Brahwais konzerta atlīmīs noleme

"basnizai par labu", ta bija fludinajumos fazits. Tas jau labi. Bet zeresim, ta "Lira" nahsamibā atradis ari wehl zitus nolubkus, kureem "par labu" waretu fariblot konzertus. Loti janoschehlo, ta "Liras" lihdsschinejais tschallais dirigents J. Strau mes lgs neezigas nesatizibas, waj ari tilai pahpratumu dehf tschlibrees no min. beedribas, ap- tschibis lgs wehdejai nemar nelsabdā finā nobst par labu. eebahst meerigi labatā. Tas iisslaadro eestihemes djelis un wißpahri ruhpneeku leelo yelmu. Ruhpneežibas eestahdes usplausti. Winas ari war labaki famalsat saweem darba ruh keem par to fweedrem, nelä semturi. Un fchis parahdibas felas lauku strahneeki saplubst vilsehtas, turp tos willina us plaustioshäs ruhpneežibas eestahdes.

Schee purwaji naw nemas tik nederigi, ta dasobs labs domās. Ne, gluschi otradi, pareisi leetā litti, ta nu kura weetā, tee eenestu zif dascham labam leelas bagatibas. Zien, laftajai wehl atzereesee sahdas milsu bagatibas vee-mehram flehpjas Rīgas aplahrtnes purwjos, ta to Rīgas politelnissa instituta profesors Glāsenaps lahdā sawā preefsčlaſſumā tik gaischi peerahdija (Skat. ūcha preefsčlaſſuma atlaſtījumu ūcha gada "Mahjas Beesa" 12. numurā: "No Rīga 8"), aprehīnādams, ta Rīgas aplahrtne efot pavīsam sahdas 150 kvadratverstis ar torju aplahtas semes, kurās slāhau beesums sneedsotees lihds 2 ašim, ta la atlaſit 10 kvadratverstis eſeru, iſnahkot, ta Rīgas tulsneschaine aplahrtne efot 7560 milj. yudu dedzināmā torja, kura wehrtibū zeen, profesora Igs rehkinaja us sahdeem 530 milj rbf. — Ta tad purwaji un tulsneschaine apgabali sem apstahlsteem nemas naw tik ūsemē metami. Wajaga tilai prast to bagatibas ismantot. Sinams, ta ūchim noluhsam wajadīsiga nauda un nereti loti bauvs naudas, ta ūloto milsīgi ūcapitali. Ari Waldbiba jau ūluse nopeetnalu wehribū ūegreest purwajeem. Daschi purwaji jau nosūfinati. Un taħda Waldbibas riħloſchanas at-fihla. Kreevijai semes platiħas netrublst. Wajaga til

No Wolguutes. Lihds schim gan atgadijās, ja sagti aissahja kroga preelschā atrodoschoś ūrgus projam, bet ja garnabsci mahk ari aislaiſtees ar welospedu, las atstahs pee weesnijas durwim, tas gluschi las jauns, wišmas us laukeem, bet tomehr pee mums atgadijees. Ee-eet luhds jauns zilwels krogā un atstahī sawu "riteni" turpat laukā. Pebz mas minutem isnahjis abrā, ritenbrauzejs pahrleejnajas, ja riħls pagalam. Leetu suo us weetas pagasta polizijai un ta fahl pehdas dsiht ismanigajam saglim. Un luħl, pehdas peerahda, ja sagħi bixi neween lotti iswejżiġs brauzejs, bet ari deesgan gudris tehwinsch, jo redsams, ja pehdas peepeschji nosuhb, un ja welospeds taħħak neschue ajsness. Nu polizija pehti, las wiċċu apgabalā waretu buxt til iswejżiġs ritenbrauzejs un galu galā israhdas, ja taħħds ta paċċha pagasta amatneels Riga dsiħwojis un tur labi eemahżiġi braukt ar "riteni". Schim fungam tad-nu ari tilmehr mahżas wiċċu, samehr wiċċu atfinas un nihtama. Kreewħaj iemes platiħas netruħi. Wajagu li kreetni faimneelot un ismantot iemes bagatibas. Gelsch-kreewħas melinsemet ġuberaħas rasħo jaurmehħa tilai 5. graudu, samehr semi pebz finatau prakħumeem apstrahdajv tur waretu drofshi ween jaurmehħa rasħot 15.—20. graudu. Lai to waretu, tad-finams, wajaga prost semi apstrahdat. Un lai aħsal to waretu, tad-eed siħwotajeem jaix isgħiħot-seem. — Għibedha ismantot puriżu dabifla bagatibas, Waldbiba schogħad fariħta diwras ekspedizijs: seemela un reetuma. Seemela ekspedizijsa fastahwexxhot no 25 teknikeem un ta faru is-purwaju ispeħtiekkas darbus isdarishħot fellosħas ġuberaħas: Peterburgas, Nowgorodas, Pleskawas, Widżemes, Kursimes un Igaunijas. Schis ekspedizijsa is-dewumi aprekkinati us 58,347 rbl. 25 sap. — Reetuma ekspedizijsa fastahwexx no 36 teknikeem un strahdas Maßlucas, Tiveras, Kasanas, Wladimiras un Melnäs jebraq ġuberaħas. Schis ekspedizijsa is-dewumi aprekkinati us 223,508 rbl. 33 sap.

Peterburgā apzeitinajā laudu subjektu, kas nodarbojās ar upuru trauku apsaigšanu, kuri issilti galvas pilsehtas bāsnīzās un pēc bāsnīzu sehtam preiļskā dāhwānu sanemšanās. Slepēnpolīzijai išdevās sagli apzeitināt tāni brihdi, kad tas atmuhēteja laudu bāsnīzās laħdi. Pēc wina atrada weselu virķni muhlikeru un lausčamos instrumentus. Noseedsneeks wehl jauns zīlwels, un atsfīnas, la išdarījis wairaklās bāsnīzās sahdsibas. Jaunais noseedsneeks ir vēž amata tapsetajs, kājis amats, pehz wina ištēluma, atmetis tam labu pelnu, bet winsch eekabzis pa-

Teepajās apgabala reeja nejen tīrejāja interežanti prahwi, kura apsuhbsets isflawetais ebs-hipnotisētājs Alberts Loris par to, ka bija pēsavinajees winam nepeenahājigu godu un Persijas ordeni. Vina blehdibū attslahāja wina kompanjons Harlamps. Teesa Albertam Lorisam pēspreda 150 rubļus leelu sodu un nehma parakstu, ka tas lihds teesas spreeduma ijpildīšanai neaisbrauks no Teepajās.

Kreewu Kultura Baltija, ta „Rischl. Westa.“
 ralsta, aissween wairak isplatotees. Wisur teelot eerihlotas eestahdes, luras isplatot Kreewu isglihtibü muhsu apwidös. Schwini leetä tas (Rischl. Westa.) nupat is Leepajäg sanehmis wiisi eepreezinschü websti. Pehdeja (Leepajä) weetejäas pareisliigas Brahlitas sebde L. P. Veljawins lijis preelschä: dabinat tautas lasitawas un bibliotelas. Sapulje peebalsojuise schai idejai un tuhlin iswhelejuse komiteju, fastahwoeschü no L. P. Veljawina, O. J. Neschajewa un A. J. Jagodowska, lai scha preelschlikumu raudsttu realiset. Schis Brahlitas jaulais nodoms, sala „Rischl. Westa.“, at preelu apsweizams un jawehlotees, lai ori zittas Baltijas pilsehtas drühä loikä nodibinatos tahdas tautas lasitawas un bibliotelas. Braßba pehz Kreewu grahmatam pee weetejoom eemichtnekeemi aissween wairak pеaugot un Kreewijas peenablums esot pehz eespehjas scha prafibu apmeerniat.

lopibas maschinam, rihsleem, mahfsligeem mehsleem un timijas preparateem — isgatawohumeem. Scha sinu muhsu semloypji bes schaubam apsveils ar preeku, jo muitas atzelschana us semlopibas maschinam u. t. t. silpri wehjintatu semlopibas usplaatschamu.

200,000 rublis, ta „Or. Westa.“ sinu, muisch-neelu aissnehmuma 1. maja islosejumä winnejis Orlas ma-pilsonis Andrejs Petrowitsch Koreniews, kusch deenot pee tirgotaja Naumova par lomiju.

Dabrowas stacija (Wislas apgabalä), ta Kreewu awises sinu, nalti us 4. maju mehginaits uslaust stacijaas lafi. Stacijaas waltneeks pullsten 2 nalti isdird trotsut. Pee-eedams pee laxes istabas durvium tas eerauga sahdu žilweku. Waltneeks waiza: Io melle. Ra atbilde noribb wairak rewolwera schahweeni. Schahweenus isdirduschi is laxes telpas isnahk wehl 6 ziti blehsci un isschauj us waltneelu. Neweeng lode waftneelu comebr ne-rewaing.

c) No zītām Krievijas pusēm.

Kreewijā 1897. gadā par visam raschots 114 milj. pudu dselss, kurpreti 1896. gadā — 98₄ milj., 1895. g. — 89 milj., 1894. g. — 80 milj. un 1893. gadā — 70₅ milj. pudu dselss. Ar schahdu Kreewijā raschotu dselss daudsumu wehl nebuht nepeeteek un dselss jaeēwed is ahrsemem, ta tas redsams is feloscheem ostzileem slaitseem, kuri munis raha Kreewijas dselss patehrejumu daudsumu. Kreewijā patehreja; 1897. g. — 166 milj. pudu dselss, 1896. g. — 149 milj., 1895. g. — 136 milj., 1894. g. — 127₆ milj. un 1893. g. — 102₄ milj. pudu

Pareistizibas bafniza Schipkas aisu. Stahds no 50 strahdneleem fastahwochs arteis, las no waldbas aislomandets us Schipkas aisu, lat tur zeltu pareistizibas bafnizu par peemian yehdejä Kreewu-Turtu lara kritischeem fareivjeem, lä Dobsas laikrafsli sino, schinis deenäis aissjetojis us Warnu un no tureenes buhschot dootees us

Aissuhfischanu pee spaidu darbeem. *Debet
lectu ministrijas „schurnalā“ nodrulats Drilla ralsis
par aissuhfischanu pee spaidu darbeem Kreewijā. Aug-
stais offizielais stahwollis, lahdū Drills eenem, wine
celuslīnātā jautajumu ussfateem pēschtik sevischku
noslībni. Sachalinas, fchis „spaidu darbu salas“ koloni-
fischanu, to Walsdiba grībeja panchit jaur spaidu darbu
cerihlofischanu, pebz Drilla iileituma jausluhto par pavism
neisdeivschos. Kā sinams, tad Sachalinas kolonisti fa-
stahw no elementeem, kuri iżzeutuschi spaidu darbus un no-
metinoti tur lā aizgabieji. Schee zilwezes „altritumi“ pa-
leelalai dālat nederigi preesfch kolonifischanas un eedsfh-
wotajt moralisska finā nelo neatschķras no spaidu darbu
noseednēleem, kuri dīshwo to turvumā. Pee us dīshwi
nvymetusqamees newar faslapr nelahdas titumibaš, to
spaidu darbi wineem naw eepotejuschi, un winei spaidu
darbus atslabjušchi jaods noslībniq aistablls. Lahdas winei*

tautas weetneku nama) wehleschanam, kas notits 16. (4.) junijā. Šīs partijas finā, ka no šim wehleschanam loti daudz kas atlakas turpmakas eelschejas un ahrejas politikas finā un tāpehāz latra fānemus un jola wehlestāseeni wišu labalo un nolainā pehāz eespehjās fahnzenchus. Šā konservatiņa partija sevišķi politiski rihkotos, to nu sajiz newar. Pehdejā lailā, kur labibas zēnas fāzelus fāzētās jau jau nedziedētā augstumā, tautas matums pagehr, lai labibas mūtas tapu už kahdu laiku aizelitas, kā tas jau uozis īrānziā, Spānijā un Itālijā, bet konservatiņvee un valdība iisslaidro, ka no tam newarot buht ne runā, lai nu gan pēc tam weenā reižē konservatiņvee aizrahda, ta no tagadejām augstām labibas zēnam nahlot labumis ne jemkojeem, kas gandrīz wišu labibu jau īenā pahēdēvuschi, bet gan spēkulanteem, kas to lailā eepirkuschi par semāni zēnam. Schābda konservatiņo išturēšanās finām wišām treīšām (brihwprāhtīgām) partijām dod eemeslu nosault agrareeschus (Wahzijas leelgruntneclus, semēs ihpaschneelus) par iissuhzejeem, maišes vichereem, īchehlotees par bāda zēnam un nāv ko schaubitees, kā pēc wehleschanam leelisli pēeaugs oposīcijas partijas. Daudz arī dasčas konservatiņas lapas, kā Bismarka organs „Hamburger Nachrichten” tie neprātīgas, kā tās tagad wehleschanu preekšvoļotā rūnā atlāhti par wehleschanas teesības aprobeschōschānu. Schimbrīhscham Wahzijā pēc tautas weetneku nama wehleschanam war veedalīces latris Wahzeetis, kas fasneidsis 25 gadus, balsu listes teel eementas fēhgrās telpās wehleschanas līhgnī tuastītes. Daudzi konservatiņvei nu grībetu, lai valsojchāna notiltu atlāhti, lai wehleschanas teesības wezums tiltu pa-augstīnās už 30 gadeem u. t. t. Tas ir, tee atlāhti no wehlestāseeni eedomajas pagēhet, lai wehlestāsi būhū tāhdī mūlli un sev pascheem vilktu ahdu par azim, eewehlot tautas weetneelus, kas tautas teesības zēnchas aprobeschot. Nahlamam reichstagam (tautas weetneku namam) būhs jaipressh arī par tēdsneezības līhgnīmu pagārīnāschāni waj aizelschanu, kahdus Wahzijā noslehdīja 1893. un 1894. g. ar Austriju, Itāliju, Kreiviju. — Agrareeschī (leelgruntneeli) grībetu labprāht līhgnīmus aizelt, waj wišmafa labibas mūtas už eewēdamio labibu pa-augstīnāt no 28 už 60—70 kap. pūdā.

Franzija. Paschulait notisuschas tautas weetneelu wehleščanas mas grofijuschas tautas weetneelu fastahwu. Tomehr wehl par dauds jonnezeltu tautas weetneelu politiske notrahfu nav flaidru finu. Tapež wehl ari newar sinat, waj tagadejā Mellna ministrija spehs ilgi noturtees peē stuhres. Valdibas atvise „Toms“ (Vilts) gan faslaika jaunajā depūlatū (tautas weetneelu) namū 325 tagadejās valdibas peekritejus un 256 prefinelus, bet peē tam tomehr schehlojas, la droscha wairuma ministrijai neesot. Radikala (stingri brihwyrachtigā) komiteja turpretim saredkina wisu oposizijas partiju tautas weetneelus lopā uj 311, ministrijas peektiteju flaitu tilai uj 270. Iſſektiees leeta wehl iſſektiees 1. juntijā, tad hanahls lopā jonnezelais tautas weetneelu nams. Nodots balsu finā gan til dauds finams, la štiri pēauguschas galejai kreisi nodots balsis, luraī pavismam nodots apmehram 1 miljons balsu, radikali dabujuschi 1,5 miljonu, mehrenece republikani (tagadejās ministrijas slutes) 2,5 miljonu, monarkisti u. z. pabēt par miljonu.

— Jaunā tautas veetneelu nāma ūstahws pēhž telegrāfa finam ūchahds: 256 republikani, 104 radikali, 74 radikali-ſozialisti, 57 ſozialisti, 38 (komprona) monarhiisti, 4 realizionari, 10 naționaliſti (tautibneeli).

Belgija. Ari tur pašchalaik noteik wehleschanas. Tur bija jawehl puše no tautas weetneleem (otra puše wehlama pehz 2 gadeem). Gezelti lihds schim 45 tautas weetneeli, pehz nedelos wehl janoteek pahrwehleschanam. Lihds schim tautas weetneelos bija wairums latovi basnizas partijai un ari tagadejās wehleschanas schai finā neleekas vauds to grost, lai nu gan oposīcijas partijas ari tur stipri pēcauguschas. Latolu basnizas partijai nodotās 373,000 balūns, liberaleem 167,000, radikaleem un tautsabeedrislai partijai 332,000, 84,000 wairak nela preelsch 4 gadeem tajos pat wehleschanas eejirkāds. Jedomā, ka latolu basnizas partija gan wehl valdis ir nahlanos 2 gadus lihds otras pušes tautas weetneelu wehleschanam un zentigi gahdās par tautas notureschanu nefinašchanā, lai es pēcējams flosas buhšchanas usplaulšchanu u. t. t. ūta to Belgijā arveen darijuse.

Anglija. Seedona 19. (7.) deenā palksten ū no
rihā aismiga us muhſchigu duju firmās Wiljams Ewartis
Gladstonis, kuresh dīsimis 1809. gada 29. decembri Liver-
pūlā, Anglija. Gladstonu paglabaja 28. (16.) maijā ū
walsts rehīna Westminsterā (Londonā), kur apbeditas
Anglijas flāvenatās un eeweħrojamalās personas. Vai
gan pats Gladstonis fawā testamentā bija weħlejjes, lai
to apbedi weenkahreħi un uj ta kapa neżet taħda pee
minnella, sur buhru usteikti ta darbi, tad iomehr, ka tele-
grafs weħst, Gladstonu apb. dijhana bijuse fawā finn
leelista. Repahrredsam s lauschu puħlis it la wilnot
wilnojis. Bisu sejäs atspogu lojäs nopeetinib u —
jeħras. Un ka ari ne. Anglija Gladstonā jaudē farn
leelato jha gadu finitenā waljs wiħru, għilweze — leelu
taisnibas draugu un apspeeħtie drošċierdigu un neno
guristosħu pahristahwi. Gladstonis nepeeder pee teem waljs
wiħreem, kahds peemohram Bismarcks, kas ar sobina ajsimi
ijsxekit wiħus jaunajjim, ja til war buht drošċhs, ka to
eespeħs, nejla rotees dauds ū humanitat. Ne, Gladstonis
jo kielu swarit lila u to, waj tas għilweżi, waj tam id-
taisnibas wajabjetu buhi. Gladstonis eeweħrojamis ari
ta iż-żin, la tas fawā jaunibā bija siġġri konservativi,
bet fawas muhħisa deenax pabeidu ka siġġri liberals
waljs wiħrs. Gladstonis, la fata kċewu awnej "Gras-
danin", fawā persona saweenojis wiħas liberalisma
labas ihpaschibas. Ari muħsu "Waldibas Weħstnejis",
„Journal de St. Peterbourg“ un zitħas kċewi, ja
wiċċapħi waj wiħas paşaules awisej, għidniat zilldina Glad-
stonia liberalitatui un humanitat. Raw eespeħjams ġie
aprafxti Gladstonu darbibu pilnigi, jo to darot buhru
ja-apskata wiħsa Anglijas attihija jha gadu finitenā otrā
puše, jo ar wiżeem Anglijas galvenateem notilumeen
Gladstonia wahrds nejekkrami jaistis. Muħsu zeen. Ia-
tajeem finnas, għiex firidgi Gladstonis zibnijs as-
apħapesto fu labā, teem ari finnas, għiex dedsigi tas-
pahristahja

— Par Anglu-Japanu satisksi laikrassls „Berliner Tageblatt“ raksta, ka ta tagad foti drāndīga, ko pa dalai arī peerahdot steidsiba, ar labdu Japani atstājuschi Wei-Hai-Weju, kuru Angli no King's tagad „nonoma-juschi“. Pēbz finam is Schanghaijas, Japanu lora pulsu aizsescanai no Wei-Hai-Wejas, kura eesahkuses 5. (17.) maija, wajadsejis brigtees 11. (23.) maija. Gewehribu wehl pelna tas apstākllis, ja Īshemberlena Birminghamā turekla runa (flat. „M. B.“ 20. num. tituke no Japaneem ar labpatilshamu usnemta. Daschi Japanu laikrassli, pahspreešdamu sāho Angliu ministra runu sāla, ja esot peenahzis-lails ar Angliju noslehgāt libgumu. Ii Tien-dinas sāho Anglu laikrasslam „Daily Telegraph“, ja Japanai pateesi nebuhtu nelas preti, peeweenotees Angli altiwai politislai, kuras usdevums ir kontroles (pahraudisibas) eeriķboschana par Pelingas valdības darbību, un išdarit pamatīgus pahrgrosījumus — reformas ķīna. Japana esot gatava wajadisibas gadījumā Anglijai nablt palihgā ar savu sār spektu un sloti.

Melnkalne. Zefinjā nesen išnaktusē avisē „Nevesienje“ stingri veepraša, lai Herzegowinu saveeno ar Melnkalni.

Turzija. Turku sultans, redsedams, ka nelas ne-
lihdīs, beidsot tātīchū jaħlot apradinatees ar domam, ka
par Kretas salas generalgubernatoru nahl Greeku prinčis
Georgs. Ia avisē „Tägl. Rundsch.“ sino, tad Greeku
printcha Georgia eżeljsħana par Kretas generalgubernatoru
notiċċhoi drihsu mā.

Watejas wehſtules.

- 3. — **gaus.** Līdz tām newarejām, bet zēram, ka Dubku atbildi „Saulē” lāstītēt nagloščā numurā.
A. — S. A. B. Iga nav Rīgā, jo jau laiža nevēla tamei tas no Rīgas aizbraujis.
J. P. M. „Mājas Dzīja Mežnekrāfīja” išiņi gadagājuši mafšā līdz 1. jann. 1899. g. bei pēc kārtības 9 cld. 90 kap. Nenot Juhiju adresi mafšu ar pēc kārtības newaram pasinot. Barām sūbiti uj pēc mafšu. „M. B.” Līt. peelikumi” bei „M. B.” neteei pahrdoti.
Elspedīzija.

Ultripes (torgi).

Baikalfolischana pahrod:	
Jelgava s. Ugabala teefā:	
10. junija	1898. g.: Jurim Butitium peederigas „Sihiu“ mahjas (70 $\frac{1}{3}$ def. leelas, wehrt. 4900 rbi.; hip. par. 10,450 rbi.) — Melcha muisjčas pagastā, Dobelei apr.
10. "	1898. g.: Davidam Siwertiam peederigas „Waidinu“ mahjas (51 $\frac{1}{3}$ def. leelas, wehrt. 3400 rbi.; hip. par. 6750 rbi.) — Dobeles pag.
Lepajās Ugabala teefā:	
15. junija	1898. g.: Jahnim Dimsenam peederigas „Wigemē“ mahjas (23 $\frac{1}{3}$ def. leelas, wehrt. 2800 rbi.; folit sahts no 1400 rbi.; hip. par. 2300 rbi.) — Preesules pagastā, Grobinas apr.
15. "	1898. g.: Annai Gusjča peederigas „Aintenes“ mahjas (44 $\frac{1}{3}$, def. leelas, wehrt. 3800 rbi.; folit sahts no 1900 rbi.; hip. par. 4100 rbi.) — Preesules pag., Grobinas apr.
15. "	1898. g.: Vilumam Čitungam peederigas „Rungu“ mahjas (20 def. leelas, wehrt. 2200 rbi.; hip. par. 1100 rbi.) — Gramdas pag., Aizputes apr.
15. "	1898. g.: Salomenam Salomonowitscham peederigu namu (wehrt. 2000 rbi.) — Saclanajū eelā sem Nr. 628, Lepajā.
15. "	1898. g.: Kristijanīm Siversam peederigas „Meliu“ mahjas (35 def. leelas, wehrt. 1800 rbi.; hip. par. 2350 rbi.) — Seestabes pag., Aizputes apr.
15. "	1898. g.: Kristijanīm Šipperam peederigas „Kumjātu“ mahjas (35 def. leelas, wehrt. 2000 rbi.; hip. par. 1425 rbi.) — Seestabes pag., Aizputes aprīši.
15. "	1898. g.: Feizim un Agnesi Jurschenkam peederigas „Weichainu“ mahjas (43 def. leelas, wehrt. 3000 rbi.; hip. par. 3000 rbi.) — Rigrandes pag., Aizputes apr.
Jaunjelgava s. Julties Meerteesnešon sapulīcē, Jelkabzatātē:	
22. augustā	1898. g.: Kristjām Krachtinam peederigas „Galivamu“ mahjas (54 $\frac{1}{3}$ def. leelas, wehrt. 1016 rbi.; hip. par. 6000 rbi.) — Gekengražives pag., Jaunjelgava s. apr.

第10章

teeru jaat dabrgalat, neta peo mums. Labojaot nu muiatsi tsiarobas pedebet notilum. Italijs un Spanijā un turees maizes leelatās dolas patekētajū turenešā par tadu maizes dabrdžibū. Labibas muiatas tur, sinains, nahl ūvīshki par labu taobdeem semlopīcem, tam leeli ķemes gabali. Italijs pebz pedebet notilumem nu pamatainā muiatu us labibus, tanat ori Spanija. Spanija to us laiku — lidi

eevedamo labibū, tapat ari Spanija. Irānija to už laitu — lidi
1. jun. atiebla. Pebz muitas pamainaschanas un atjelschanas minetas
walstis labibas ženam wajadseja libdib už leju un maiši palist ledabai.
— Viži lidiš schim minetis cemeſli veitinaja labibas ženu libdibchau
už leju. — Bet lai nu gan labibas ženas nevarėja turtes nefenaſa,
pahraſti leelā augſtumā, tad tomehr lidiš jaučiai labibas raſhais Eiropa
taſ, kā jadoma, buhs deegsan prahivas. Ro fagairamas paſaules
labibas raſhas tad pa leelai dalaſi atlarcies labibas ženu turpmalais
viespabri ihni apmeierinoſch. Seemel-Amerikas Šaweenovas Walſis
zeribas už bagatu planuoj ejet ihiſi tylas. Apferio laulu leelums
famedrā leelals, neta yehen. Agumirli, ſka „Cincinnati Press Current“
fino, wezi labibas krabumi Seemel-Amerikla ſipri iſſitufdi. Ja tā
tad tam wajadetū darit eſpada už ženu ſtingrumu. Gidā, Illinois
un Wiſkonſinā plosiſias vreesmiga webira, kura vafrahdajuſe leelu
poſtu, ko no ta ween jau war nogiſt, to dabujiſdi galu, ari labbi
70 žilweli. — Anglijā vedejā lailai loti wehrs ni leetainis. Semkopji
iugos pebz labala laita. Beribaſ už labu raſchou tomehr nau maiſi
naufschas. Apgroſtumi Anglių ūgiodes aqumirlli famedrā nau leelit.
Ka pabedewoſti ta pitzeji nogatoa. — Irānija ſemkopjt viſas malas
fubrojas par leetainus laulu. Tagao gan webi febjumeem tas ne-egos
neto daubis loitejis, bet ja ir turpmal buhſhot laiks til leetainis, tad
gan baibaſ, ka tas laiteshot febjumeem. — Italijs ſebjumi loti
lahi. Pebrin Italijs dižia pamabia raſcha. Italijs aqumirlli ſweefchau

labi. Pēdējā Itālijā bija pārvaldīja rāzīmē. Jaunā ugunsdzēsēju
cerējot leela daudzumā, fērītis kļūstēja. Spanijā labības lauku
stāvno labi. Bāzarajā tur jau sēdēja. — **Wahājā** lauku stāhvollis
apmerinojots. — **Dalsčos** argabalds, lā hōgān'ā (16./4. maijs),
Dēsēna un Nekara ceļā (19. 7. mājā) bija biezmīgas lectus gābes.
Grošē-Mindersfelda tila glischi padriņuvināra. **Skaistie** dabīji "pār-
vehtas" vairījot, zil daīča labā māhja sagruvā, šķola stāhvēja
uhēni. **Sausējumi** milisi. Engenās eizirknēs arī 1 mil. marlu
(apm. 1/2 milj. rbi.) stāhdes. — **Austro-Ungarijā** sākot ar labību
apējību masāt lauku nēla pēdn. Lauku stāhvollis apmerinojots.
Arī i Ungarijas nākās sinās par lectus gābēm un plūbēiem: **Werterāja**
sāntīm māhjas stāhvējus gābēm metreim (1 metris — 3½ rbi) vēlā
uhēni. **Laudis** salabupschi glabbdāmes uz eku jumteiem. **Barāl**
māhjas sagāstas. — **Cēlšķīrētāja** lauku stāhvollis efot labojees. —
Vāltiņā seņamai stāhvollis daschads, vispārī tilai pāviojēs. — Arī
Vāltiņā jau dzidrā veetām par lectus gābēm un frūtas ne-
gaīfēiem. — Lā **peemēram** **Walta** usnābzis baltgs pehrķona negāts
ar lectu lectu. **Bišētā** seņakās veetās bijusīs pārēlubudusīs.
Teitīzās argabala pēbrķons reppētris labā sākļubni. **Burgas** pagastā
sibens aisoedīnājis labdu māhju un sābojājis telefona drābtis. —
6. mājā Rūjene ujsnābzis stiprs pehrķona negāts. Arī pulksten 10/
vakara bijusīs dzīrānti diņi biezmīgi spēhrenē. Te drībēs veetā
arī **A. R.** sāgu stāks jumta paraždas uguns. **Izdevers** par laimi
noziedējot uguns tāloku iplādītānos. Arī i **Saldus** sāgs lā tur
11. jūnija mālārā ujsnābluse leela lectus gābe, kas labēds **Saldus**
turūmā efotās dzīrāndās bej mai nogalinājusē dīvus zilvetus un
mairāk lopuk. Gani ar fāvū ganāmo vultu mellejusīs patēcērumā
pret negātu sem labda wega zehēta. Te ganus fāvū ar lopečiem un
aitām, uz māhju. **Wini** arī tūblis dzen lopinius māhjas. Norīb
spēhrenē. **Sibens** lehris behrsu. **Gewehrojot** leelo postu, labdu nereti
pastrābda pēbrķons un frūta, māhju īemtorīcēm gan vuktū nepē-
zeesīdamī mājāsīgās fāvūs lautīns apdrošināt pēc leņas un zīteem
nēlaimēs gadījumēm. **Labbas** zēnas **Reigā** schimbībātām sfāhādās:
Nudīt, **Kreisou**, uz 120 mādrīnu pamata māla 79—81 iaz. oduā.

Kursemes rūdīj - lap. pudā. Tendence: stingra.
Ārveesēt. 128—130 mabrijuun īmāgi Kreevu īweesēt mālsā
135—140 lap. pudā, 125—128 mabrijuun īmāgi Kursemes īweesēt mālsā
118—128 lap. pudā. Tendence: stingra.
Meesēt, ūzskānsču, uš 100 mabrijuun pamata mālsā 72—75
lap. pudā; Kreevu meesēt mālsā 84 lap. pudā; Kursemes 105 līdz
110 mabri. īmāgi meesēt dod 74—78 lap. pudā. Tendence: stingra.
Ārveesēt. Lādās gaivības mālsā mālsā 90—100 lap. pudā; schab-
vētas anjas mālsā 80—86 lap. pudā; Baržinās un Ātronās Zelgas
ausas mālsā 80—86 lap. pudā. Tendence: stingra.
Āinsēklaas. Stepu seklās uš 87 $\frac{1}{2}$, proj. pamata mālsā
135 lap. pudā; parāpēs brahma seklās mālsā 125 lap. pudā. Tendence:
stingra.
Āinsēklin elas rānsēt, ūzvejeenes, mālsā 90—92 lap. puot.
Kreevu īmēklī elas rānsēt mālsā 88—92 lap. pudā.
Taules vñku (saulgresaču) seklāu rānsēt mālsā — lap.
pudā.
Sīrat mālsā 65—67 lap. pudā.
Pupas mālsā 74—76 lap. pudā.
Slījs pehrl par 46 lap. pudā.
Kanepeis mālsā 150 lap. pudā.
Kanepeasi. Kanevajū jenās stingralās, jo Manilas Kanepeaju
jenās zebūnčas. Attī Čehkāreeviņa "Sanī-pu" zemās stingras.
Zīri. Jenās stingras. Ijstī labds līnīs par K (risī) un X R X
(līkstī risī) dod 35—36 rbi. birklavā; par Z K (zīnsī) un X HD X
(Bermanskas "hoforeibanti") mālsā 32—33 cbl. birklavā; par
S P K (superior pībīktoni) un S F P HD mālsā 27—28 rbi.
birklavā; par P K (pībīktoni) un F P HD (smalfer pībīktoni)
mālsā 23 rbi. birklavā; par P W (pībīkrafli) un P HD
(pībīkoreibanti) mālsā 22—23 rbi. birklavā; par W (brahli) un
HD (hoforeibanti) dod 16 rbi. birklavā; par D (reibanti) un
L D mālsā 13 rbi. birklavā un par D W (dreibanti) un
I D W dod 10 rbi. birklavā.

Pārtilas jenās Rīgā:	
	lap.
Svētejs, mādrīzīnā .	23—26
Gāda īvečis, mātri .	30—35
Zublas gala, mārzs .	16—18
Wedrīcha gala, mārzs .	14—18
Schadweta attāl gala, mādrīzīnā .	9—10
Swaiga attāl gala, mādrīzīnā .	14—18
Tela gala, mādrīzīnā .	14—20
Schadwets ūkinis, mārzs .	18—25
Schāwī, spēkis, mārzs .	15—18
Sakši, gabala .	—
Veesīšu gala, mārzs .	—
Stīnas, gabala .	—
Wistis, gabala .	50—70
Sabīši, pābre .	60—120
Bibles, gabala .	70—100
Sotis, gabala .	120—220
Raiļumis, gabala .	200—400
Irbes, pābre .	—
Medni, gabala .	—
Rubeni, gabala .	90—100
Kutīveli, puķēt .	120—130
Kabli, puķēt .	—
Burlani, puķēt .	—
Gurli .	—
Salds peens, stopā .	7—8
Vecs peens, stopā .	10
Rupinats peens, stopā .	10
Salds frejums, stopā .	20—26
Slaibds frejums, stopā .	40—45
Olas, stopā .	80—90
Sibpoli, stopā .	4—5
Medus, ūchūnas waj tejīnats, mādrīzīnā .	30—35
Reelci, stopā .	—
Veesīšu putcaimis, stopā .	8—11
Siruti, stopā .	8—12
Sitni (Swaigi), stopā .	—
Kalsti, ūgorini, stopā .	5—6
Kurs, īvečīgu bīholeti .	—
Milti, mādrīzīnā .	5—6
Semenes (mēsja), stopā .	—
Ehrſchlu ogas (stīlenes), stopā .	—
Stopā .	—
Nīrdzi, stopā .	—
Stīlenes, stopā .	—
Āvenes, stopā .	—
Jahnogas, stopā .	—
Reinās jahnogas, stopā .	—
Abdoli, garnīža .	—
Uumbērs, garnīža .	—
Brublienes, stopā .	—
Bluhmes, stopā .	—
Schrmautīju (pīblādīju) .	—
Ogas, stopā .	—
Dievidieniņu ogas, stopā .	15
Dievceriņu ogas, stopā .	—
Schnes, bīdroīna .	12—15
Stahbi laboži, stopā .	7—8
Rabotni galvo, gabala .	—
Lafle, ūchūveis, mārzs .	90—100
Kāns, ūvaiga, mārzs .	50—70
Swaigas renges, 100 .	12—50
Schadwetas renges, 100 .	30—60
Sutin, weetjet, fabla .	—
Sutini, ūweleis, fabla .	—
Vretimi, ūchūweti, 100 .	20—30
Vretimi, fabla .	5—6
Sibdalas (Volgas u. t. t.) .	—
Mārzs .	—
Sandari, plūšķi, lampes .	—
(Volgas) mārzs .	9—12
Liddakas (weetejas) mārzs .	—
Wochdi, ūvota .	350—500

Deepaž.
Mudži us 120 mahžinu pamata mafšā 77—78 lap. puds. Lendenze: štingra.
Kweččoi (pudri) mafšā 120—139 lap. puds. Lendenze: štingra.
Meesčyl mafšā 75—83 lap. puds. Lendenze: štingra.
Ausas. Labas gaifčas ausas mafšā 90—94 lap. puds; Kursemes ausas mafšā 80—83 lap. puds; Kurslas, Karlovas, Jeiežas-

Sluđinajum s.

Jedeenaas peedīhwojam, ta isglihtots jilweks dabu wiršroku par nemahžitu un neisgliftotu. Tas redjams jau lauzineeku dñihwē, bet wehl jo wairak pilsehtās un plaschajā pānales īstiksmē. Tadehk wezaku īvehtalaais pēnahkums, dehlus un meitas audzinot, ir tas, tos sagatawot uj dñihwes īhnu un **apbrunot** ar **šinihām** un **ītgalīlītīnu**, itin ta senatnō, tehws dehla kāru ūhīdams, iam daņvaja drunas un fara eerotschus. Gan newaram ūhīfetees schai ūnā par Latweeschu tehweem un mahtem, tee dara daubis, lai isglihtotu ūwus behrnus zaur **skolām**, Daschi nes, samehrā ar ūweem ūpehķem, pat pahrnehrigus upurus, bet tomehr to ūtaitlis ir wehs weenumehr leelā pahrñvarā, kurem waj nu pawisam ūkolas mahzibas truhīsi, waj atkal, ja tahda pānneegta, ta ir wiſai nepiſniga. Pee ūchahdeem Latweeschu tautas ūhrdeenīſcheem ūkaitami pa leelai dałai muhſu lauzineeki — ūmekopji. Ari teem ūkolas mahzibas waretu atveeglinat dñihwes ūelu.

Lihdjet te war tikai tāhdā sīnā, ka robu luhko iſpildit, laſot laikrakstus un **derigas grahmatas**. Tādu peemehru ir daudz, kur uſzihtīgs grahmatu laſtājs, kaut gan ſkolas neapmellejīs, dījhvē tīzis ſkoloteem neween lihds, bet tos ari pat pahrīpehjīs. Profesors Marshalls ſaka: „Sīnāchanas, ko eeguhī ſkolā, now tīk wiſai 'swarīgas paſčas par ſevi, zīk zaur ſawām ſelām preeſch nahloſčas attīhſtības, ko eeguhīt zaur **laſtchann**.” Kreetnu rafstu laſtchana wajadīga neween nemahžītam zilwelam, bet ari ſkolotam, jo, no ſkolas iſtahjotees, neka wairs tāhlak nelaſt, noſiņmē likt ſaruhiſet ſawām brūnām.

Grahmatas laſīdams daſčs labs zihtīgs laſītājs tomeihr nemanto nekahdus augļus tadehl, ka wiņš laſījis gan **dauds**, bet laſījis bes kahdas **īmehles**. Tapehz jaſenščas laſīt tikai **kreetnas** grahmatas, kas teesham **pamahza** un ir **derigas** dſīhves waſadžibām. Dahdu grahmatu muhsu jaumajā literatūrā ir maſ, un tās nebaudſās, kas atrobamas, pa leelakai dalai ir tik dahrgas, ka tās ſawas zenaſ deht naw preeetamaſ muhsu tautas leelakai dalai. Lai par jo **lehtu zenu iſdotu** un **iplatitu** kandis **derigas grahmatas**, dibinajuſees jau kopīg 11 gadeem pēc **Bigas Latweeshn Beedribas Šiniſu Komisijas**

Derigu Brahmatu Appahdaschianas Nodaka.

No 1887. gada sahkot Derigu Grahmatu Apgahdaschanas Nodala isdewusū lihbī 1897. gada beigām ūchahdas grahmatas:

1887. g.	1) <i>Peterburgas Āwīshū Peemina</i> . I. burtnīja	80 un	30 fap.
	2) <i>Muhfsu tautas pasakas</i> . Jr. Brihvsemneefā I. (otra druka)	10	"
1889. g.	3) <i>Sehli, Kursemes Augsdhgala fentshi</i> . M. Skrujsihs	20	"
	4) <i>Āhsa semkopibas mahziba</i> . Sastahdijis Ē. O. Leppewitshs	40	"
1890. g.	5) <i>Stahsti is Romneeku wehstures</i> . Latv. tulkojis J. Remers	15	"
1891. g.	6) <i>Sarunas par dabu</i> . I. dala. Ar 24 sīhm. teissiā	20	"
1892. g.	7) <i>Pirma palihdsiba pēpeleshōs nelaimes atgadijumōs</i>	15	"
	8) <i>Edisons</i> . Tulk. J. Stiprais. Ar Edisona bildi	10	"
	9) <i>Par lanku eedalischanu</i> . Sastahdijis mahz. semkop. J. Vlašwersits	05	"
	10) <i>Geologija</i> . Anglu valodā ūrashtījis prof. A. Geili. Ar 47 sīhm.	25	"
	11) <i>Āpsīshu Dekaba raksti I</i> . Pee pagasta teesas. II. druka	08	"
	12) <i>Āpsīshu Dekaba raksti II</i> . Bagatiradi. II. druka	10	"
	13) <i>Vadomi, kā masus behrnuis kopt</i> . Dr. Michailowa	03	"
1893. g.	14) <i>Sarunas par dabu</i> . II. dala. Ar 165 sīhm.	35	"
	15) <i>Āpsīshu Dekaba raksti III</i> . Istautas bilschū galērijas. I. II. druka	10	"
	16) <i>Āpsīshu Dekaba raksti IV</i> . Istautas bilschū galērijas. II. dr.	20	"
	17) <i>Krilowa pasakas</i> lihds ar dīshwes aprakstu. Ar bildem pūtīkota	20	"
1893/4.	18) <i>Flammariona Populara Astronomija</i> . Ar 83 sīhm.	30	"
1894. g.	19) <i>Āpsīshu Dekaba raksti V</i> . Swēschōs kāndis. II. druka	10	"
	20) <i>Āpsīshu Dekaba raksti VI</i> . Lāimes spofs. Ilbagō	10	"
	21) <i>Lankfaimneeka Šaknu-dahress</i>	20	"
	22) <i>Jitu tautu rakstneeki</i> . I.	15	"
	23) <i>Mahziba par mehfleem un mehfloīchanu</i>	15	"
	24) <i>Bīhwes mahziba</i> . I. dala. Graudinu Raria	40	"
	25) <i>Wahrpas I</i>	05	"
1895. g.	26) <i>Aklu un kurlmehmu drangi</i>	05	"
	27) <i>Družinas no trim dabas walstim</i>	10	"
	28) <i>Kur paleek bariba, ko apehdam?</i>	15	"
	29) <i>Jitu tautu rakstneeki II</i>	15	"
	30) <i>Āpsīshu Dekaba raksti VII</i> . Pirmee stahji I.	10	"
	31) <i>Āpsīshu Dekaba raksti VIII</i> . Pirmee stahji II.	15	"
	32) <i>Wahrpas II</i>	05	"
	33) <i>Benjamins Franklins</i>	25	"
	34) <i>Gimija</i>	25	"
1896. g.	35) <i>Jitu tautu rakstneeki</i> . III.	15	"
	36) <i>Pestalozzi</i> dīshwes apraksts No O. Abela	15	"
	37) <i>Semes un tautas</i> . I. Kā Kineeshi dīshwo?	10	"
	38) <i>Āpsīshu Dekaba raksti IX</i> . Uj pilſehtu	15	"
	39) <i>Āpsīshu Dekaba raksti X</i> . Wehīutes I.	15	"
	40) <i>Hippius, Vadomi lipigām slimibām</i>	10	"
	41) <i>Tēma domas par mahkslu</i> . Latv. Viļulis	25	"
	42) <i>Anglijas kulturas wehsture</i> . No M. Brunineefā	20	"
1897. g.	43) <i>Āpsīshu Dekaba raksti XI</i> . Wehīutes II.	15	"
	44) <i>Gaisa iuhra</i> . I. Tulk. Widinu Zahnis	10	"
	45) <i>Jitu tautu rakstneeki</i> . IV. Burwe	10	"
	46) <i>Pirmee stahsti is dabas mahzibām</i> . H. Wagnera. Ar illūstr. II. druka	20	"
	47) <i>Wežā Stendera raksti</i> . I. dala	20	"
	48) <i>Gaisa iuhra</i> . II. Tulk. Widinu Zahnis	08	"
	49) <i>Luijs Pasters</i> . Biografijs no Timirajewa	08	"
	50) <i>J. Neikena islahti raksti</i> . I.	25	"
	51) <i>Wahramā sahls</i>	08	"
	52) <i>Julius Pełars</i>	25	"

Bes tam no Derigu Grahmatu Nodala tagad wehl dabujami
Ausfekta raksti, kuens pern Nodalai dahwaja Kaschoku Dahwis.

Ausekla raksti (weenfahrshee)	30	fap.
Ausekla raksti (widejee)	45	"
Ausekla raksti (glihhee) ispahrdoti		

Par augščā mineto grahmatu **kreetnumu** leezina neveen tas apstahīlis, ka dašhas no winām leelā mehrā pirkas, tā tā radās wajadība tās pa otrai reisei drukat, bet ari wahrbi tā: **Peterburgas Amīldžu Peemina, Āpsisdzīju Īekaba, Weža Stendera un I. Neikena rāftsi.**

Daudzus no tulkotām grāmatām eeteiktas no Tautas Apgaismoschanas Ministrijas Mahžitās Komitejas leetoschānai tantas bibliotekās un īeloschus Derigu Grāmatu Apgaibaschanas Nodalas išdewumus **Rīgas mahžibas apgabala Kuratora kungs atlāhwis** leetot školu bibliotekās, kur mājja latviski. 1) **Muhžu tantas pafakas**, 2) **Āhsa semkopibas mahžiba**, 3) **Stahsti is Romneeku wehstures**, 4) **Sarunas par dabu I.**, 5) **Virmā palihdsiba pēpeleshōs nelaimes gadījumōs**, 6) **Edisons**, 7) **Par lauku eedalischannu**, 8) **Geologija**, 9—18) **Apkāshu Dekaba raksti I., II., III., IV. un V.**, 14) **Sarunas par dabu II.**, 15) **Kriłowa pafakas**, 16) **Flammariona populara astronomija**, 17) **Lauksaimnieka Sahnū-dahrss**, 18) **Mahžiba par mehfleem un mehfloschannu**, 19) **Bnhwes mahžiba I.**, 20) **Aklu un kurlmehmū drangi**, 21) **Drushinas no trim dabas walstīm**, 22) **Kur paleek bariba, ko apehdam?** 23) **Benjamins Franklins**, 24) **Pestalozi dīshwes apraksts**, 25) **Hippins, Padomi lipigām slimibām**. Par zītām nodalas grāmatām, kas eesneegtas Kuratora funga pahrbaudischanai, wehl naw dabuta atbilde. — **Ari kritikas** īsteiluschās **atsmīgi** par Nodalas grāmatām. Ta **Latweeshu Draugu Beedribas** Widsemes direktors, mahžitājs D. Döbners Kalšnawā, neweenu reisi ween jawōs referatōs ūlāvejis no Nodalas išdotās grāmatas. Vēhdejā Draugu Beedribas sapulzē, decembri 1897. g., presidents, mahžitājs Safranowitschs sažija: „Derigu Grāmatu Nodala išpelnījušes **atsmību**, išvadama J. Neitena vijai freetnos rāstus”. **Rīgas Latweeshu Beedribas Šinību Komisijas** finātniski grāmatu apspreedejs 1897. g., Dr. J. Alksnis, raksta par „Tēna domās par mahžīlu”: „Jaissaka Wisulim un Derigu Grāmatu Apgaibaschanas Nodalai dauds pateizibas par ūho grāmatu. Ta īewišķi muhžu līkds noderiga grāmatina war lepotees ar sawu jauko Latweeshu walodu un patiķlami skaidro stilu; ūchi grāmata eeteizama par spīhdoschū paraugu teesham populareem finātniskeem darbeem.”

Ar atšinibū arī lākrafķu režensenti raksta par Nodakas grahmatām. Tā
peem. Mahjas Weežis 1892. g. novembrī: „Ustīzamu zēļa beedri pēc grahmatu išvehles kārs
lau-
teets tagad atrod Rīgas Latviešu Beebribas Derigu Grahmatu Apgaņdāšanas Nodalā”. Dahdā
pat garā rakstījusī āri ziti Latviešu loikrafķi lā: Baltijas Vēstnieks, Balts, Austrums, Tehvola
u. z. Privatas personas beidzi ijsazījušas Nodaiļi patēriku par vinas rākneem.
Bagahjusī gada novembrī Rīgas papiru fabriku akziju sabeedribas direkçija pabalstidama Nodakas
mehrķus un apstelledama preeišā īawas fabrikas strahdneelu bibliotekas *wifis* no Nodakas išdots
rakstus, ijsakas apmehram schahdi: „Mehs simpatejam ar Juhsu darbu un wehslam tam wis-
labakās jēkmes”.

Rā no augšā minētā grahmatu un vīnu zenu saraksta redsams, tad Nodalas grahmatas teesham ir **wisai lehtas**, jo tikai **weena** grahmata (Peterburgas Avīšu Peemina) uz laba papira maksā **pahrak par 50 kapeikām** (80 kap.) un **diwas** (Jūha semlopibas pamahžiba un Buhves mahžiba ar sīhmejuņiem) **katra 40 kapeikn**, ūtu grahmatu zenas ir **wisai semas**. **Zik lehtas** ir Nodalas ijdotos grahmatas, redsams ihpaschi no pehdejā (1897.) gada. Nodala ijdewuñ

10 grašmatas, kopa 740 lapas puses,

par 149 faire faire

fas teeschan neweenam iweikalneekam naav eespehjams, ihpaschi wehl eewehrojet to, ta weena grahmata (Wagnera, Pirmee stahiti is dabas mahzibam) ir ar illustraazijsam, diwas grahmatas (Weza Stendera ratsii un Luijs Pastiers) puishkotas ar gihmetnem un weena (Julius Besars) drufata uj sevischki laba papira.

Sāhds eewehrojams grahmatu lehtums bij tilzaur to jaſneedsams, fa Nodalaſ neween zaur Rīgas Latveeſhu Beedribas laipniбу **telpas bij par brihwu**, bet fa ari neweens Nodalaſ **darbinieks** par ſawām daudzejām puhiēm **nenehmu nekahdas atlihdibas**. Grahmatu lehtums tapa pa leelai dalai ari zaur to panahkts, fa Nodalaſ tapa paſneeqtas **nandas dahlwanas**, it ihpajdi no daſchām beedribām.

Eewe hrojamafee **dahwataji** bij

1) Widzemes Sawstarpiņa Kreditbeedriba	147	rbł.	25	fap.
2) Rīgas Latveesdiņu Beedriba	40	"	"	"
3) Smiltenes-Gaujenes-Palsmanes-Jumeistern Krahj- un Aildewukase	25	"	"	"
4) Fabrikanti: Aug. Dombrowskis un Sihlits	25	"	"	"
5) Rīgas papiru fabriku akciju sabeedriba	25	"	"	"
6) Dzehribenes-Drustu-Skujenes-Lodes krahj-aisd.-k.	25	"	"	"
7) Ķihuusdiņu-Ikšķiles Dzeedaschanas Beedriba	10	"	"	"
8) Jelgawas Palihdsibas un Paglabaschanas Beedr.	10	"	"	"
9) Fabrikants J. W. Gusews, Rīga	10	"	"	"
10) W. Schocha dahrneez. firm. ihpasthn. W. Baers	10	"	"	"
11) Pahrdangawas Latv. Labd. Beedriba	10	"	"	"
12) Siguldas Labdaribas Beedribas (daži locekli)	7	"	51	"
13) Fuhrma zu Palihdsibas Beedriba	5	"	"	"
14) Peterburgas-Aherigas Dseed. Beedriba	5	"	"	"
15) Kastranes Krahj- un Aildewukase	5	"	"	"
16) Katrinas Dambja Palihdsibas Beedriba	5	"	"	"
17) Mas-Halajes Krahj- un Aildewukase	5	"	"	"
18) Rīgas Palihdsibas Beedriba „Seeds”	3	"	"	"
19) Tukuma Weesiga Beedriba	3	"	"	"
20) Greenwaldes Beedriba	3	"	"	"
21) Bewertinas Dseed. Beedriba	3	"	"	"
22) Straupes Labd. Beedriba	3	"	"	"
23) Rīgas Ritenā Brauneju Beedriba	3	"	"	"
24) Waldschlössdieka krahjs	3	"	"	"

Bes sche uſſaititam beedribam ari daudbi beedri weizinataji paſrmaffa iuſſhi ſanà nr 93 rybt ut 5 ſan.

Nobelijust įšau 1897. g. darbibu ar „Wahramas ſihls“ un „Julius Besara“ iſſuhtis
išmanu. Nodala žer, ka ta ari tekoſchā qadā atradis tilpat laipius pabaſititajus, ta paqabjuſchā

